

19 12 37  
ŽENSKI LIST

V || G R E D

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—, Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredia« (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 3519. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. Za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenarodenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredia«. Uredništvo in uprava: Masarykova c., 12.

---

## V S E B I N A :

Misijoni in dobrotelost (dr. Zalaznik). — Brezmadežna (F. Neubauer). — Verine prve sanje (Cvetko Vonjavec). — Sestra Dragica (Tilka Lamprecht). — Marija (S. D.). — Dekliška KA. — Anica (F. J.). — Iz naših krogov. — Po ženskem svetu. — Žena v domu. —

---

## DOBRE KNJIGE

Pri zadnji oceni in priporočilu za knjižici »Red in pravilo sv. maše in »Ob božjem oltarju« je izostalo založništvo. Obe knjižici se dobita pri Karitassekretariatu v Celovcu.

*Založba ljudskih iger, Ljubljana, Zarnikova ul. 16.*

Za naše ljudske odre so zasluge »Založbe ljudskih iger« v Ljubljani danes že nesporne. Založba razpošilja te dni svoj prospekt za peti letnik (1937-38), kjer točno označuje smer svojega dela: »Ljudski oder si prizadeva že štiri leta: za vrnitev naših odrov k pravim starim slovenskim narodnim in verskim osnovam; za oživitve vseh dragocenih ostankov slovenske ljudske dramatične od njenih prvih oblik v narodnih običajih do Drabosnjakovih iger; za pravo ljudsko igro, ki naj vzraste iz prerojenega narodnega in verskega občestva, predvsem iz fare, ki je občestvo Cerkev v malem; za apostolat z igro povsod: v mestu, na kmetih, med delavstvom, med mladino in otroki; proti brezidejnemu posnemanju velike umetnosti in proti vsakršnemu poseganju

v delokrog poklicnega gledališča; proti duševno ozkemu in proti koristoljubnemu igranju; proti vsakršni plehkosti, proti vsakršni plaži, dobronamerni in lažji vzgojni ali trgovsko preračunani; proti vsakršnemu odrskemu zvezdnstvu; proti malomeščanskemu odrskemu diletantizmu sploh!« Obžalovati je, da prepotrebne igre v zbirki »Ljudske igre« (ki je dosegla že dvajset zvezkov) zaradi težav ne izhajajo več redno, ampak poslej le še po potrebi in priložnosti. Zato pa bo revija »Ljudski oder« izhajala v šestih zvezkih po 40 strani, tako, da bo obsegal celotni letnik vsaj 240 strani drobnega tiska, za kar letna naročnina 80 dinarjev (pri naročilu 10 izvodov na skupni naslov za vsakega le 60 dinarjev) in za inozemstvo 3 USA dolarje res ni pretirana. Najbolj dobrodošli bodo pač teksti raznih iger, nastopov, deklamacij, ki bodo zavzemali v vsakem zvezku večino prostora. Pa tudi druge rubrike, ki o njih poroča prospekt, bodo prinašale kakor doslej gradivo, ki ga ne srečamo sicer v nobeni slovenski reviji. — Kdor deluje na naših ljudskih odrih ali se sploh za gle-



# VIGRED

ŽENSKI LIST

XV  12

V LJUBLJANI, 1. DECEMBRA 1937

M. dr. Miriam Zalaznik:

## MISIJONI IN KRŠČANSKA DOBRODEENOST

(Nadaljevanje.)

PRAVO SREDSTVO MIS. DELOVANJA — KRŠČANSKA LJUBEZEN.

Ta kratki zgodovinski pregled nam jasno izpričava, da, četudi je označevanje besede božje važno in neobhodno potrebno sredstvo, da se versko življenje utrdi in poglobi, vendar na sebi prav malo pripomore k širjenju sv. vere med pogani. Menda so veljale drugačne metode v prvi krščanski dobi. Če pa proučavamo delovanje starih misijonarjev, recimo od 4. stol. dalje, najdemo, da so sicer oznanjevali sv. vero, toda pred vsem vladarjem in mogotcem. Sv. Remigij je pridigoval, toda ali nista Klodvig in Karel Veliki bila pravzaprav misijonarja Evrope?

V Indiji pa je pridigovanje morda še bolj neuspešno kot drugod, gle-

### **SLOVENSKIM DEKLETOM IN ŽENAM V TUJINI!**

*Za letošnjo izseljeniško nedeljo Vam pošiljamo zopet tople pozdrave in zagotovilo naše sestrskе ljubezni z doma in iz domovine. Ta sestrskа ljubezen bodi tudi nadalje močna vez naše narodne in domovinske skupnosti, Vigred pa posredovalka naših obojestranskih misli in iskrenih želj. — Bog Vas živi!*

Slovenska krščanska  
ženska zveza.

Društvo za varstvo deklet  
Kolodvorski misijon.

Uredništvo in  
uprava Vigredi.

de spreobrnjenj. Človek se kaj kmalu uveri, kako malo zmore njegova beseda pri domačinih. Kdo ni doživel bridkega razočaranja vsaj tu in tam, ko je govoril hindujcem, ali mohamedancem ali budistom, da si je domišljeval, da so ga razumeli — češ, saj so tako verno poslušali, potem pa se je uveril, da so bili daleč od tega. Vse mišljenje, naziranje, vsa mentaliteta, filozofija, ideologija in način izražanja so tako docela različni, kot je naša polt od njihove . . . Saj še naših šol ne razumejo, mi pa njihove ne. Če vidiš psa brez repa in vprašaš, če se je pes rodil brez repa, je to imeniten dovtip! Kako težko je potem ustvariti pravilen pojmovni v tako delikatnih zadevah kot so verske resnice. Vkljub vsemu dolgemu misijonskemu delovanju v Indiji doslej še niso našli pristnega domačega izraza za marsikateri verski pojem. In kaj pove tujka? Težko je soditi.

Menda vsak misijonar šteje nekaj sličnih izkustev kot sta sledeči, le nima vsakdo pohlevnosti, jih priznati. Ko je eden naših patrov kapucinov prevzel dušno pastirstvo med Indijci, je po svoji prvi pridigi vprašal možaka, ali je kaj umel od njegove pridige. »Nekaj že«, se je glasil odgovor, »vem, da ste govorili o tesarju sv. Jožefu«. V pridigi pa sv. Jožefa sploh omenil ni bil! Med drugo pridigo naslednjo nedeljo je opazil med svojimi vernimi poslušalci ženico, ki ni obrnila očesa od njega in celo bila ganjena do solz. Želeč prodreti malo v mentaliteto in zanimanje svoje črede, da se kaj nauči za prihodnost, po sv. maši poišče ženico in jo vpraša, kaj da jo je tako ganilo. Nekoliko se obotavlja, končno pa prizna: »Ah, padre Sahib, ko sem vas gledala, me je vaša beseda tako živo spominjala moje kože, ki mi je te dni poginila.« Sic!

Še enkrat ponovim, da pridigovanje na sebi ne spreobrača ljudi, oziroma le izjemoma. Pomen pridige nastopi šele, ko je treba novokrščence poglobiti v njihovi veri in jih uvajati v praktično krščanstvo. Vendar ne pripomore k temu, kar je ideal vsakega misijonarja, namreč, da bi pridobil novih udov.

Vse to nas privede do zaključka, da je treba drugega sredstva v misijonskem udejstvovanju, če se naj ustvarijo samostojne krščanske socialne enote, ki edine zagotavljajo rast in napredovanje. Dandanes noben vladar svojih podanikov ne more več siliti k prestopu, kot je to bilo mogoče v prejšnjih stoletjih. Preostaja torej le udejstvovanje krščanske ljubezni v dobrodelnosti.

Prilika za tako udejstvovanje je v Indiji prav toliko kot drugod. Seveda ne mislim razpravljati o teh možnostih, le dotakniti se hočem ene ali druge z namenom, da označim merodajna načela.

Skrb za zanemarjeno in zapuščeno dečo je že vedno tvorila eno izmed pglavitnih panog misijonskega udejstvovanja. Vendar želim najprej naglašati, da je izraz »odkup poganskih otrok« prav nesmotern v naših modernih razmerah, ko ni več suženstva; in gotovo je čisto neumesten za indijske razmere. Baje je na Kitajskem dana prilika za odkup deklic, ki niso zaželen dorastek v družini; toda tam obstoja v nekaterih pokrajinah zakon, ki dovoljuje, kar se nam zdi, zasužnjenje deklet v drugi družini, in



Ljudem se zdi to čisto moralno nastopanje. Ampak v Indiji so pojmi o družinskih vezeh idealni: družinsko življenje je vsakemu sveto, in nobena indijska mati ni pripravljena se ločiti od svojega otroka. Morda jo skrajna beda prisili k temu, da odstopi svojega otroka, toda ne bo izgubila otroka iz vidika in si ga bo čez nekaj let zopet prisvojila.

Ghandi in indijska inteligenca, ki čitajo evropske liste, kaj radi in ogorčeno navajajo ta izraz »odkup poganskih otrok« kot dokaz, s kako nizkotnimi sredstvi misijonarji širijo krščanstvo! Želeti bi bilo, da ta nesmoterni izraz izgine iz naših listov, kajti misijonarji ne odkupujemo poganskih otrok.

Delo za zaščito dece se more torej omejiti le na sirote, ki jih rešijo pogube.

Šola je drugo važno torišče. Kjerkoli so misijonarji ustvarili naj si bo še tako majhno katoliško središče, so najprej mislili na šolo, da si zagotove mladino in jo vzgoje v pravem krščanskem duhu.

Želja po vzgoji in šolanju bolj in bolj prodira v vse kroge. Ampak vse to še izgineva pred ogromno množico onih, ki jim prilika za to ni dana. Ne smemo pozabiti, kako velika je Indija. Dober del Indije — gotovo ena tretjina — je v rokah domačinov — maharadž, ki niso vsi nesebični humanisti. Oni hočejo imeti pokorne podanike, ki so k vsemu pripravljeni. V to svrho so jim pa neuki podaniki vse ljubši; neuk človek bo potisnil žig palca na vsako listino, naj vsebuje karkoli, ne da bi jo čital; tako bo podpisal, da je pripravljen delati tlako za 90 dni, četudi mu postava nalaga le 12 dni v odplačilo davkov! Tak neuk kmet končno vse da — vaškim velikanom in drugim, posebno žendarmom, ki kaj pogosto vrše »hišne preiskave«.

Kristjan ponavadi zna pisati in čitati in se bo torej najprej uveril o tem, kar je napisano na papirju, predno podpiše. To niso uporabni podaniki, kaj ne da! A v splošnem ljudje ne marajo krščanske služinčadi — ti ljudje so preveč samostojni, ne dajo s seboj pometati in se ne dajo zlepa ogoljufati! Osebnost sem uverjena, da bi bila Indija že davno neodvisna, če bi bila krščanska.

Krščanstvo ima tudi ta dobrodelni vpliv, da so ljudje vse bolj dovetni za red in snago. Vse to so neprecenljive socialne dobrine.

Kar pa zadeva visokošolsko vzgojo — univerze —, ki naj bi predvsem služile širjenju vere, pa to sredstvo pri tem docela odpove. Res, služijo v to, da se katoliška mladina vzgaja po verskih načelih in utrdi v verskem prepričanju ter orientira v katoliškem duhu, toda spreobrnjenj ne omogoči. Vedeti za stvar še ne zadostuje! Na tisoče poganskih dijakov šteje vsak jezuitski kolegij, tako v Kalkuti kot v Bombayu. A izmed tistih, ki so zadnjih 75 let posečali kolegij v Bombayu sta se dva spreobrnila, in eden izmed teh je danes komunist!

Šola sicer daje tistim, ki jih vzgoji, krščanski etos in potem ti pogani svoje, včasih stroge npravne nazore orientirajo po prejetih načelih. A to je tudi vse. Bolj in bolj se nam svita, kako strašno pohujšuje nemoralna in protiverska Evropa te milijone poganov okoli nas. Dvomijo nad

resničnost krščanskega nauka, češ, principi so za teorijo, v praksi pa ne veljajo!

Največ bi se pač dalo storiti na polju zdravstva. Umrljivost otrok je velikanska. Indijska žena srednjih in nižjih slojev bi potrebovala zdravniško pomoč in nasvet ki bi jo mogla nuditi samo zdravnica. V splošnem je indijska žena še vedno izključena od javnosti, četudi morda ne več v najstrožjem smislu. Zdravnik ne more do nje, zdravnica bi smela. Dom je njeno torišče, ona je čuvarica tradicij in domačih svečanosti. Indijska žena je v svoji odmaknjenosti svetu ohranila svojemu narodu svetišče domačega ognjišča, seveda je obenem tudi žrtev fatalizma te svoje odmaknjenosti. Koliko prilik je za dobrodelnost v tem pogledu! To bi bil predvsem laični apostolat.

Mnogo bi se dalo reči o agrarnih problemih. Toda to so socialna vprašanja, ki jih ni mogoče opraviti na kratko, in osebno imam v tem pogledu premalo izkustva. To je prekletstvo poganstva: na eni strani razkošje in preobilje, na drugi težko bedo in stradanje, ki izpodkopava ljudsko zdravje in uničuje narod.

Pogan torej presoja krščanstvo v prvi vrsti s koristnostnega stališča. Kaj mu nudi in prinese, hoče vedeti. In res ne smemo pozabiti, da nosi krščanstvo v sebi neprecenljive socialne vrednote. Ali bi bilo napačno, ko bi najprej le-te razstavili in jih nudili tistim, ki so jih potrebni — kot trgovec razstavi, kar ima na prodaj, da privabi k sebi ljudi?

*Franjo Neubauer:*

## Praznik Brezmadežne

Zvonjenje, kako se  
prekrasno glasiš,  
ko praznik brezgrešne  
Device slaviš!

Združilo si čistost  
z lepoto glasov,  
pomoč njeno kličeš  
in Njen blagoslov.

Prečista je ona  
in krasna tako,  
da zemljo presega  
in celo nebo.

Z najlepšim zvonjenjem  
naj bo praznovan,  
ta praznik lepote  
in čistosti dan!



## MINA JEGLIČ roj. TOMC

(Nadaljevanje.)

Če preiščemo skromne podatke o njenem razmerju do moža, strnemo vse v edini stavek: je bil zanjo glava družini, in je to vztrajno in dosledno izvajala.

Kakor že rečeno: on ni bil samo kmet, temveč tudi trgovec. V tem ga je podpirala, da je lahko brez skrbi šel po opravkih. Otrokom je vcepljala brezmejno spoštovanje pred njim, nihče se ne spominja, da bi se bila zakonca pri Pogorovečku kdaj prepirala, zato je bilo tudi razmerje do otrok nedotaknjeno. Poudariti moram, da je bila med njima ljubezen, ki ju je spravila v zakon in ne morda denar, da sta se vzela po srcu in ne po mošnji, da pa se je moralo njeno mišljenje med boleznijo, vendar zelo spremeniti, ker je vendar njun sin Franc šel v Beljak k njenemu bratu, torej lahko sklepamo: z njenim privoljenjem, a ni pustila možu, da bi šel drugi sin, in se je zgražala nad »pokvarjenostjo« prvega. Iz tega bi nemoteno sklepali, da je po bolezni postala asketična, česar se o njenem možu ne more trditi, četudi je bil strog Gorenjec.

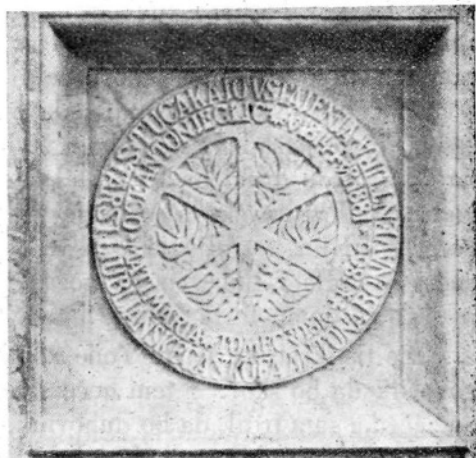
Dalje nam je jasno, da se je ona bolj pečala z vzgojo kakor mož in da je bil mož za sv. strah pri hiši.

Kako mu je bila zvesta družica, priča deset otrok, čutila se je podzavestno za duhovnico svoje družine in opravljala molitve tudi onih, o katerih je mislila, da jih niso opravili. S tem bi bilo označeno, kakšno vlogo v družini je pripisala sebi in kakšno možu. Zanimivo je, da sta imela radi njene boleznij vsak svojo posteljo, odkar pomnijo otroci, četudi je bila takrat v navadi samo ena široka.

In vendar mu ni bila dekla. Kadar je šlo po njenih mislih za važno stvar, je odločno vztrajala pri svojem mnenju. Čuti se, da je bolj doumela otroke, ki so bili doma kakor mož. Sicer pa takrat ni bila stvar očeta, da doume otroka, temveč se je moral otrok ravnati po zadržanju očetovem. Meni se zdi, da je bilo to bolj prav, kakor bi bilo narobe.

Otrok se je naučil ubogati in je pozneje, kakor kažejo zgledi, znal ukazati. V tem je moža podpirala in ni dajala otrokom potuhe.

Mislím, da je prav, če omenim, kaj mi je pripovedoval župnik Brence. Nekoč ju je oba, njega in Pogorevčkovega Toneta, oče Brence peljal v



Ljubljano. Da nista padla z zapravljičeka, ju je ogrnil z mrežo za teličke. Župnik Brence je izrečno dejal, da samo enkrat. Iz tega lahko sklepamo, če se Brence ni motil, da mali študent Tone ni prenesel nasilne omejitve svoje volje. On se tega sam ne spominja, a že samo to, da se je Brencetu zdelo verjetno, da mu je postalo resnica tekom let, priča o nadškofovi gorenjski trmi. In ker mu je spomin na mater svet, nujno sili na misel, da ga je v tem podpirala njegova mati, ki baje tudi ni prenesla nasilja. Oba sta imela zgled pri »oči«.

Ne smemo pozabiti, da ga je vzgajala v težkih časih absolutizma po letu 1848, da pa so bile ob njenem rojstvu še žive govorice o »Napoljonu«, da je bil njen čas čas bitke pri Lipskem, preživela, sicer manj intenzivno kot bi danes, ljubljanski kongres, a bili so še topli spomini na fante skrivače, ki si moramo misliti, da so bili takrat za dekleta mnogo več, kakor so danes zmagovalci pri nogometu ali na bradlji in mnogo več, kakor so filmski »zvezdniki«, da so imeli pri Toncu kakor pozneje pri Pogorevčku svoje planine, ki so v njeni mladosti zelo vplivali na živahno zdravo, domišljije bogato dekle. Vse to navajam, da bi pokazal, kako velika nesreča je bila zanjo, ko je postala v najboljših življenjskih letih hroma ter bila navezana na dom. Kdo drugi bi bil postal zagrenjen, neznosen in čemereren, siten in godrnjav, Pogorevčkova Mina je vse to prenašala z za navadnega človeka nerazumljivim potrpljenjem in veselim obrazom. Zdi se, da je vso svojo energijo vrgla v ljubezen do moža, vzgojo svojih otrok, ki so še prihajali, in skrb za dom. In ta žena je imela volje na pretek!

Že tistikrat, ko je bil Tone komaj v začetku višje gimnazije, so ljudje govorili, da bo škof. S tem hočem reči, da je mati Mina dečku, ki je prav od začetka sam trdil, da bo duhovnik, ta poklic s svojo molčečo vzgojo samo netila, s svojo modro preudarnostjo vodila in za to molila. Mati ni dočkala nove maše, ali z drugo besedo: kot tedanja kmečka mati ni več videla svojih sanj vresničenih. Tudi v tem oziru je doživela svojo človeško tragiko! In nič bolj bi je ne označevalo kot mater kakor zgodbica, ki je sicer lastna v večji meri vsaki pravi materi, a jo prav radi tega kaže kot naravno zdravo mater brez vsakih pretiravanj.

Ko je študent Tone prišel domov na počitnice, je bilo prvo očetovo vprašanje: »Kako si zdelal?«, dočim je mati Mina vprašala: »Ali si kaj lačen?«

Ali se je kaj razlikovala od naših mater?

Da, ta mati ni nikoli poljubila svojega otroka!

Umrla je za kolero. In tudi tu je stvar, kakor bi si je ne mogel zamisliti niti pisatelj s še tako bujno fantazijo.

Prva je za kolero umrla njena svakinja Katra Resmanova, p. d. Sterulčeva, moževa sestra, dne 13. septembra 1866. Znani tržiški padar Pirc je dognal, da je kolera, ker so ljudje oboleli samo ob Begunjščici: v Begunjah, Žgoši, Žapužah, Novi vasi in Vrbnjah, dočim so v prvih dveh vaseh umirali, v zadnjih ni nihče smrtno obolel. Pogorevčkova Mina je svakinji Katri stregla, nalezla in umrla za kolero v Begunjah *na sv. Lukeža dan*,

18. okt. 1866, torej po petintridesetih dneh za svojo svakinjo, in sicer zadnja za kolero! Na parah se ji je noga zravnila in rešila svojce skrbi, kakšno krsto bi napravili.

Pogreb je bil navaden in njen mož Anton je v teh dneh klonil pred otroki in samo vzdihoval: »Kako je zdaj hiša prazna, ko matere ni, kako je vse tiho, ko njenih bergelj več ne slišim, sedaj šele sem spoznal, kako sveto ženo sem imel!« In nadškof pristavlja tem besedam: »Mislim, da so zato spoznali, kako sveta so bili naša mati, ker se nad vedno boleznijo niso nikoli pritoževali in kar boguvdano vse opravljali, kakor da bi bili popolnoma zdravi.«

Pokopali so jo na begunjskem pokopališču. Ker prinašamo sliko, ni potrebno opisovati ga, razen da nisem mogel prebrati, kaj je bilo napisanega, če ni samo videz, na stari plošči na grobu. Zdaj je sicer še *tudi* stari grob oskrbovan, in ima novo trugo, a zemeljske ostanke moža in žene so prenesli h kapelici, kjer so spominsko ploščo, radovljiškega Vurnika delo, vzdali v steno nad trugo. Na starem spomeniku je napisano: »Tukaj počivata Anton Jeglič, roj. 18. 5. 1814, umrl 10. 8. 1881 in žena Marija roj. Tomc roj. 31. 5. 1815. umrla 18. 10. 1866. Sveti jima večna luč!« Okoli napisa je stiliziran bršljan, pri križu pa spominčice. Dve cipresi, ki so jih pred kratkim vsadili, ker jih na starih slikah ni, sta ob križu. V kapelico vzdana plošča nad novim grobom pa ima napis v dveh vrstah, ki se bočijo okoli starega krščanskega znamenja, in sicer ime očeta Antona pokončno zgoraj, matere Mine pa narobe spodaj. (Napis se na sliki razločno vidi!)

Nisem jaz rekel, da kaže svetniške poteze, temveč njen *mož in sin*, ki *sta jo* bolje poznala. *Sin nadškof* je govoril prav tako o nji, kakor bi bil star pet let. Sinovsko, brez žale besede in brez vsake kritične pripombe in bi jo ubogal, če bi mu vstala in ukazala. Tako govori človek o svoji materi ki mu je še danes v spominu nedotakljiva in ne ve o njej nič drugega, kakor da je bila *dobra mati*, ki se je vsa žrtvovala za otroke.

*Magda:*

### Vse mine ...

Tam v gozdu breza čaka,  
kdaj ji sonce zadnji da poljub.

Ne tako  
dekle pod njo,  
ona plaka, plaka ...

Leto je minilo ...

Brezo je posekala sekira,  
zelenela več ne bo nikdar.

Dekle pa umira,  
rešena je vseh prevar ...



## Verine prve sanje venejo

(Konec.)

Tako so minevali Verini pomladni dnevi. Že je bila obupala, da se bo še kedaj ozrl nanjo, pa ga je nekega majskega večera srečala samega. Ah, in tisti večer je bil tako mil in ves rožnat. Na močno dišeče grmovje, ki ga je malo poprej oškropil rahel dežek, je sijalo večerno sonce, kosi so požvižgali v njem, okna v vilah so žarela kakor zaljubljene oči in ves svet je bil tako mlad, deviško lep in podoben vrtu ljubezni! Ali je spet šel h kateri izmed svojih deklic? — Veri je zakopitljalo srce, zardela je, kakor nagelj in najrajši bi se bila vrnila, tako čudno težko ji je bilo, ker se je bala, da bi on ne videl njenega žalostnega, koprnečega srca v njenih otožnih očeh in na njenem škrlatnem licu. A nič ni bilo hudega. Približeval se ji je s smehljajem, jo ljubo pozdravil in jo prosil, naj postane za hip, ker je tako neizrečeno srečen, da jo vidi. Zakaj je zmerom tako sama in zakaj se mu umika in tako ponosno gre mimo njega, kadar ga sreča? Ali se boji mame? Ali pa ima svojega ljubega kje daleč in le včasih gre k njemu. In njen ljubi mora biti nekaj posebnega, mora biti kak Rudolf Valentino, ker je tako lepa, tako čudovita, edinstvena. Ah, tako je nežna in nedolžna, podobna gozdni vili ali angelu! Ali ne bi hotela jutri večer po sončnem zahodu priti na sestanek? Čakal jo bo za mestno alejo. On toliko trpi in sanja vsako noč samo o njenem angelskem obličju, o njenih nebeških očeh, o vsakem gibu njenega telesa in o njej vsej, kakršna je in nesrečen, tako nesrečen, ker se mu umika in mu noče dati vsaj koščka ljubezni. Ali se hoče usmiliti njegovega nesrečnega srca in pride jutri večer? —

Povedala mu je, da hodi z drugimi deklicami, da jih ima mnogo lepših brez nje, da nemara ne govori resnice, da se samo norčuje iz nje — on pa se je izgovarjal, da mu one druge nič ne pomenijo, da je samo prijateljski z njimi, da naj tega nikar ne zameri in da samo po njej koprni. V Veri je vzhajalo kakor jutranje sonce, njeno srce je žarelo, topila se je v novi, nenadni in čudoviti svetlobi in s povešenimi očmi je obljubila, da ga bo čakala. Potem se je naglo zasukala in zbežala, vsa omamljena od tako nenadne sreče. To srečanje se ji je zdelo velik dogodek. Njega je našla kakor zaklad — in dnevi njene prihodnosti so se ji zdeli, kakor do roba napolnjeni kozarci za njeno žejno srce.

Bila je tako neučakana, vsa nemirna, ni bila za nobeno opravilo, tisti večer se je tako izbrano napravila — in njena mama je to opazila. Prosila je mamo, naj jo pusti k prijateljici po neko učno knjigo (svoji mami se je prvič v življenju lagala!), da se bo kmalu vrnila — mama pa je ni pustila. Ko je jokala in hotela na vsak način oditi, jo je mama brez besede zaprla v izbo. Vera je jokala in se topila v solzah. Zaslutila je, da je mama nemara izvedela in težko ji je bilo. Tako rada bi bila to svojo nežno brstečo skrivnost utajila. Mislila je nanj, ki je v aleji zaman čakal nanjo, mislila na vse prelesti, ki bi jih doživela z njim in srce se ji je krčilo od gorja.

Materino voljo je čutila, kakor težko železno roko, ki se je nagloma spustila na njeno mlado srce in zdaj ga stiska in ona medli od te bolečine. Kaj mama ni bila nikoli mlada, nikoli deklica — kaj ni nikoli ljubila?

Tisto noč je bila Verina blazina vsa mokra od solz. Čutila se je za belimi zastori kakor zakleta kraljična, ki čaka na junaka, njega pa ni bilo. Mama je ni pustila nič več same na izprehod; kadar je šla, je šla z mamo. Ona pa ni pozabila nanj; njegova podoba je bila vedno lepša, veličastnejša, vsa ožarjena z glorijolo njenega deviškega srca. Mislila je na njegove besede, na njegove oči in lase in na njegove močne roke in vsa trepetala ob misli, da je pri njem, na njegovih prsih. Pomladni dnevi so tekli, vsa lepota zunaj njene deklinške izbice je bila zanjo nedosegljiva prelest, pomlad se je nagnila v poletje in poletje v jesen. Iskala ga je na poti v gimnazijo, pa ga ni več našla. Ah, le kam je šel, ali je odpotoval? —

Ah, in zdaj je jesen, jesen in zadnje zelenje vene in zadnje cvetice otožno umirajo. Pomlad je samo še sen, samo še spomin! Vera sedi ob oknu svoj deklinške izbice, se daje poljubljati toplim, brezmadežnim poljubom pozno popoldanskega sonca in vidi, kako vsa narava tako tiho, tiho, brez vzdihov umira in z njo umira lepota, pomladna lepota njenega prebujenega srca. Njena žalost je tako vdana, kakor žalost umirajoče narave. Spomladi je bila jezna na mamo, ker je njena volja legla na njene sanje kakor železna roka; tako brezsrčna se ji je zdela — zdaj pa ji je hvaležna. On je v bolnici, o njegovi bolezni se govori šepetaje in Veri kri udarja v glavo, če pomisli na to. Moj Bog — torej tak je bil! Ali je mogoče? Vera čuti, kako se njena bela duša muči ob misli nanj, kako se čuti omadeževano, da je le eno samo besedo govorila z njim, da mu je le eno samo misel darovala — in njena bridkost je podobna krvavim kapljam, ki polzijo po njeni deviški duši in jo napajajo z gorjupim spoznanjem. Torej taki so fantje, taki so moški!? Da, spomladi je bila s svojimi prvimi sanjami podobna zakleti kraljičini ali gozdni vili z zlatim pajčolanom — zdaj pa je ta zlati pajčolan raztrgan in njeno srce je tako bedno in njena duša tako prazna in razgaljena. Tista velika, nebeška skrivnost, ki je gnezdila v njenem srcu, je odletela nekam daleč, daleč kakor preplašena ptička, ona pa stoji in s praznimi ne-močnimi rokami zaman gleda za njo. Ali se bo še kdaj vrnila?

Tako rada bi bila srečna, srečna od sreče ljubezni — pa ni . . .

Saj je mlada (in pravijo, da je mladost sreča!), pa vkljub temu ni srečna!

Saj je lepa (in pravijo, da je lepota sreča!), pa vkljub temu ni srečna!

Saj je edinka premožnih staršev (in pravijo, da je bogastvo sreča!), pa vkljub temu ni srečna!

Saj je tako nedolžna (in pravijo, da je čisto srce sreča!), pa vkljub temu ni srečna!

Da, da — srečna ni, ker je njeno srce daleč od sreče ljubezni, ker je daleč od tiste zadnje sreče, po kateri zakoprni vsako deklinško srce. Moj Bog — njeno srce je tako polno, tako prekipevajoče, tako bogato in tako rado bi se razdalo, ona sama je podobna dišeči vrtnici in tako rada bi komu za-

dehtela, da ne bi odcvetela v hladu pozabe — pa ni nikogar, ki bi prišel k njej s čistimi razprostrtimi rokami in vse to od nje sprejel. Verino srce je žejno, žejno ljubezni.

Kaj je ljubezen?

Ali je ljubezen res skrivnost skrivnosti? Ali je ljubezen doma v mladosti, v lepoti, v čistem prebujenem srcu, v obilju naraščanja mladih telesnih sil, v dozoritvi mlade krvi? Ali je ljubezen tisti nebeški ogenj, ki sveti in greje in daje rast vsemu, kar kali v človeški notranjosti? Ali je ljubezen tisto poslednje bogastvo, ki napravlja berače srečne nad kralje in kralje in bogatine bednejše od siromakov — če ni ona pri njih? Ali je ljubezen res tisto, kar človeka pobožanstvi in približa dušo Bogu, da je res podoba Njega samega — ali je njena blaženost blaženost Boga? Ali je vse drugo res nič v primeri z njo in se čuti človek nič, če ni ljubezni v njem?

Ljubezen, ljubezen!

Vera misli, čuti, njene misli tipajo na dnu srca in iščejo korenin, da bi si mogla dati odgovor, a si ne more. Vera samo sluti, da je ljubezen nekaj nad njen razum in nad njene moči, da je skrivnost, da se ne da ujeti v ugotovitve in oblike zunanosti, da gre ljubezen večkrat mimo tistega, kar ljudje štejejo za podlago ljubezni in se otožno nasmiha. Nasmiha se svoji nemoči, svoji osamljenosti in zapuščenosti. Saj jih je toliko, ki se ozirajo za njo — lepi, mladi in še plemeniti so, in vendar prav nič ne čuti do njih. Samo spoštuje jih, več ne more, ne more četudi bi smela. Njeno srce je hladno do njih. Njen prvi plamen ugaša v pomilovanja vredni temi. Misli se boječe primikajo k tistemu nevarnemu času in obličju, ki ji je vsekalo prvo rano. V rokah drži Prešerna in s povešenimi trepalnicami ponavlja na izust:

»Srce je moje biló oltar,  
prej bogastvo ti — zdaj lepa stvar«.

Ah, ne — on ni niti lepa stvar, tako je umazan, ni tisti, za kar so ga povzdignile njene prve sanje. Spreletava jo mrzla zona in vsa trepeče ob misli na to žalostno življenje, ki skriva toliko bolečin, razočaranj in umazanosti. Zakaj ni življenje lepo, kakor je lepo in čisto njeno srce? Zakaj so človeška srca tako temna in polna tistega, kar je Vere groza pomisliti? Zakaj, zakaj? Vera se izprašuje in si ne ve odgovora.

Verine sanje, njene prve najlepše in belordeče sanje venejo, venejo v spoznanju življenja in zlata aureola z glave njenega prvega ideala pada, pada kakor sonce z neba; deviški plamen njenega srca ugaša, ker mu primanjkuje olja, in njegova podoba temni, temni. Zamišljeno strmi skoz okno na žarečo ploskovito ravan pod vilo kakor na umetnikovo paleto, na kateri živijo vse barve, kakor na tiho umirajočem licu narave in bi rada, da bi bolečina njenega srca tako vdano in smehljajoče se umrla, kakor umira zelenje in cvetlice v mehkem naročju jeseni. In za jesenjo in zimo bo vstala nova pomlad, novo življenje, novo zelenje in cvetice bodo pregnile vse in o tem bridkem umiranju ne bo ne duha ne sluha. Takrat bo Vera dočakala

svojo sedemnajsto pomlad in tedaj bo znova oživelu njeno srce in v njem bodo pognale nove sanje, sanje sreče, sanje ljubezni . . .

Ah, da: zdaj pa je jesen, zeleni listi se krčijo in rumenijo in odpadajo z vej, cvetlice otožno nagibajo glave in umirajo, pozno popoldansko sonce je blede kakor smehlaj umirajočega in Verine prve sanje venejo . . .

† *Tilka Lamprecht:*

## Sestra Dragica

(Konec).

Mirko je stal na domačem pragu in ugibal: »Ali naj gre k sosedu in jih pripravi na novico, ali pa naj pusti, da jih Ivanka iznenadi?« Nič ni opazil, kako ga strina postrani gleda in maje z glavo. Že sinoči je bil tako dobre volje, ves poln smeha in šale. In danes, kaj vendar ga je pičilo, da je oblekel svoj že zapuščeni študentovski suknjič; poda se mu bolj ko črna suknja, ampak? In kako skrbno si je razčesal lase, prav kakor bi pričakoval kakšen obisk. Mogoče ga obišče kak sošolec? A čemu bi se na tega tako pripravljaval? Strina je postajala še bolj nemirna. Ko je Mirko poleg vsega tega še zažvižgal je kar ostrmela. Že davno ni niti zvižgal, niti pel. Držal se je kakor »pravi gospod«.

Mirko pa je žvižgaje odšel. Odločil se je, da bo pustil, naj se razvije samo. Napotil se je na cesto, da bi srečal Ivanko, Zlato in Dragota. Zgovorili so se namreč, da pridejo skupaj v vas.

Ko pa je zavil čez vrt, je zadaj za sosedovim hlevom ugledal strica Franceta. Hm — temu bi že smel namigniti. Usmeril je torej proti njemu svoje korake, a še vedno je žvižgal. Stric France ga je torej najprej slišal, potem šele videl. Pokimal je prijazno:

»Lej ga, ali že mašo žvižgaš?«

Mirko se je nasmehnil in bleknil tja v en dan:

»Sem jo že izžvižgal.«

Hej, to je zdramilo strica, kar vrglo ga je kvišku:

»Kaj si rekel, kako, kaj?«

»Da sem jo za danes že izžvižgal,« je nekako omilil Mirko svojo prenačljenost.

»A tako, za danes. Hm, pa si dobre volje! Kam pa si se namenil?«

»Nikamor, kar malo tu okrog.«

»E, pa si se lepo oblekel, kakor bi nameraval v svate. Lep fant si postal, skoro te je škoda za kaplana. Ženske bodo rade hodile k tvojim pridigam.«

»Stric, ali vas smem vprašati, kaj pa Vaša Ivanka?«

»Ivanka, no sestra Dragica je zdaj. Že dolgo ni pisala. Pa saj veš, ne sme, kadar bi rada. Vsa pisma prebere prednica. Bog ve, kako se ji prayzprav godi. Živa je pokopana. Lepo in pametno dekle je bila. Če bi bila moja, bi je ne bil pustil.«

»Stric, če bi svoje ne pustili, zakaj ste pa njo, saj je bila tudi vaša?«

»To je tako: jaz bi jo že branil, pa me je Mica ugnala, saj jo poznaš. S kakšno pravico ji braniš, je rekla. Če dekle samo hoče naj gre.«

»Ali je res sama hotela?«

»Menda res! Šola ji je rojila ves čas po glavi. Če bi bila fant, bi jo bil pa dal v šolo in s teboj bi hodila. A tako, kaj hočeš! Zmešale so jo tiste nesrečne knjige. Tudi ti si nekoliko kriv, ker si jih dajal.«

»Moja krivda, — če je to res, ampak, jaz bom svojo krivdo popravil.«

»Kaj boš popravil? Kar je, je.«

»Hm, kaj pa, če bi Ivanka prišla nazaj?«

Stric France je spet osupnil in sumljivo pogledal fanta in zagodrnjal:

»Kaj neki čenčaš? Če je pa že preoblečena.«

»Preoblečena, kaj potem? Obleka se lahko sleče in vsega je konc.«

»Ti, fant, čudne misli imaš, pa ne...?«

»Kaj pa, če vam še nekaj povem? Jaz sem Ivanko videl, ampak ne kot častito sestro Dragico, ampak pravo pristno Ivanko v navadni obleki.«

»Kdaj?« je zazijal stric.

»Včeraj!«

»Sanjalo se ti je.«

»Ej, sanjalo se mi je, tri leta se mi je sanjalo, ampak včeraj — ne. Ivanka se je vrnila, zares — vrnila se je.«

Veselo je pripovedoval Mirko in stric je poslušal, pa se čudil. Ko pa je povedal, da bo danes prišla domov, se je stric čudno zresnil:

»To pa ni pametno. Ogenj bo v strehi, saj veš, Mica bo vsa iz sebe. Ta sramota! Meni je vseeno, še privoščim Mici to smolo in dekletu tudi življenje in svobodo, a najbolje bi le bilo, če bi ostala kje na tujem. V mestu naj bi ostala, saj zdaj je že precej študirana. Za kmečko delo ne bo več.«

»Za težko delo res ni, je precej oslabela med zidovjem. Čisto bleda je revica.«

»Še umrla bi bila doli. Morda bi bilo zanjo najbolje, če bi umrla, nikogar nima, ljudje bodo grdo ravnali z njo.«

Modroval je stric France nekaj časa sem in tja, pa mu je naenkrat padlo nekaj v glavo. Ostro je pogledal fanta:

»Pa morda ne misliš tudi ti tako napraviti?«

Tedaj se je tudi Mirko zresnil in povedal stricu:

»Rekli ste: nikogar nima, revica in prav ste rekli. Jaz tudi nimam nikogar, zato sva ustvarjena drug za drugega. Ali ne mislite?«

Stric se je popraskal za ušesi:

»Kaj jaz mislim, to je moja stvar, ampak, kaj bodo drugi mislili in rekli, to, to je važno.«

»Stric, kar bodo mislili in rekli ljudje, to je malenkostno. Bog pa tudi ve, zakaj je vse tako uredil in ne drugače. Glejte, saj že gredo.«



Res so prihajali po cesti. Mirko jim je hitel naproti in se veselo pozdravil z njimi. Stric pa je ostal na mestu in ni vedel kaj bi.

Že so se približali. Nekoliko plašno so pa le gledale Ivankine oči. To je opazil Mirko, pa jo je prijel za roko in jo potegnil pred strica.«

»Glejte, stric, naša Ivanka, naša mala Ivanka, izgubljena hči, se je vrnila.«

Stric je prožil desnico in stisnil njeno malo roko. Ogledal si jo je, od nog do glave. Zrastla in se razvila v teh treh letih. Pa vsa gosposka je, bleda in resna. Boječe je vprašala:

»Saj me še poznate, stric? In tu, stric, sta moja prijatelja iz Hrvaške. Saj sem vam pisala iz Ivanjsela. To je Zlata in to je njen mož.«

»Glej jo, glej! Naša Ivanka. E, saj sem vedel, da nisi za nuno.

Izza vogla je pritekkel Francek. Ko pa je videl neznanke ljudi je osupnil. Že se je hotel spet odmakniti, pa ga je poklical Mirko. Obotavlja se, je prišel bližje. Začudeno in vprašujoče je gledal od enega do drugega in se nazadnje zagledal v Ivanko. Šele, ko se je zasmejala, jo je spoznal.

»Ivanka!«

»No, ali mi ne boš dal roke?« ga je vprašala in stegnila roko. Podal ji je roko od daleč, komaj sta se dosegla. Ivanka pa ga je potegnila bližje in ga poljubila na čelo.

»Ali si kaj priden Francek?«

»Kadar spi,« je godrnjal stric, pa ukazal dečku, naj da tudi onima dvema roko v pozdrav. Francek je ubogal in bilo ga je sram, da je bil ves neroden in neokreten. Še bolj ga je zmedlo, ko ga je tudi ona druga poljubila na čelo, čisto tako kot Ivanka. V zmedenosti je podal roko tudi Mirku. Ta se je nasmejal in jo stisnil.

Stric je povabil Ivanko in ostale v hišo. Francek je stekel naprej in planil v kuhinjo pred mater, ki je ravno lupila krompir:

»Mama, že gredo: Ivanka, pa še ena gospa in gospod in Mirko.«

Debelo je pogledala Mica sinčka, češ ali si znorel ali kaj. Preden pa ji je mogel Francek pojasniti in dokazati resničnost svoje trditve je zacopotalo in zaropotalo v veži od samih korakov. Toliko je še imela časa Mica, da je odvezala umazan predpasnik in ga vrgla v kot, pa so se odprla vrata in skozi nje so se usuli tisti, ki jih je napovedoval Francek. Prvi je vstopil Mirko, za njim Ivanka, pa ona dva tujca in za vsemi še France.

»Teta, ali me še kaj poznate?« je vpraša Ivanka in ponudila teti roko. Ta je segla v njo, pa le nerada. Bolj prisrčno je stisnila roke onima dvema tujcema, ki sta tako čudno zavijala, da jih ni skoro nič razumela.

Stric je odprl vrata v sobo in peljal goste noter. Posedli so okrog mize. Francek se jim je pridružil in čez čas še pet let mlajši Anžek. Teta Mica je prinesla na mizo kruha in sira.

»Bi rada boljše postregla, pa kaj, ko ni nič pri rokah,« se je opravičevala. Stric France je vzel vrč in se napotil v klet po sadjevca. Z njim je tekkel Francek, Anžek pa se je pridružil materi, ki se je vrnila v kuhinjo. Naši znanci so ostali sami. Zlata je hitro omenila, da niso ravno hudobni

ti ljudje in da ne razume, česa se je Ivanka tako bala. Namesto nje je odgovoril Mirko:

»Ono, česar se je Ivanka bala, šele pride. Zdaj je vse še pod vtisom nenadnega svidenja. Šele polagoma se bodo domislili, da tu ni vse v redu.«

Mirko je imel prav. Če bi bila Zlata slišala teto Mico, kako se je repenčila po kuhinji, bi tudi verjela. Anžek pa, ki se ni spominjal nekdanje Ivanke, je neprestano spraševal, ali je to naša Ivanka, tista, ki je bila častita mati, zakaj se je vrnila, ali bo ostala tu? S tem je razburil mater do strajnosti. Bila bi ga spodila, a k sreči je tedaj stopil France z vrčem, polnim sadjevca in hotel v sobo.

Mica se je postavila predenj in uprla roke v bok. Ker ni hotela, da bi jo slišali oni v sobi, je govorila tiho, sikajoče:

»Kaj takega, kaj takega! Kaj pač poreko ljudje! Oh ta sramota! Pa če že ni mogla ostati notri, naj bi ostala že kje drugje. Kaj vendar jo je prineslo sem, saj sem ji že takrat rekla, da so ji ta vrata zaprta. Pa ima debelo kožo. No, če misli, da bo zdaj kar tu in da bo igrala gospodično, se zelo moti. Kar pobere naj se! Ti, da je ne boš sprejel! Povem ti, da takoj zapustim hišo in vse, pa grem.«

Mož jo je pogovarjal, pa jo je s svojim ugovorom le še bolj razburil.

»Nune, sprijene nune, ne maram pri hiši!« je skoro vpila vsa razjarjena.

»Saj ni nuna«, se je vtaknil Francek vmes. »Ravnokakšna je, kakor je bila, samo bolj lepa je postala, taka kakor so mestne gospodične.«

»Smrkavec, tiho bodi! Kaj ti veš?«

A dečko se ni dal ugnati, tem manj, ker mu je oče pomežiknil. Trdil je še dalje svoje in šele, ko je mati segla po šibi, jo je pobral v kraj. Anžek pa se je za očetom zmuznil v sobo in se postavil pred Ivanko. Nasmehnila se mu je in ga pobožala po glavi. To mu je tako ugajalo, da je pa še povedal, kaj je malo prej rekla mama. Vprašal jo je, kaj je to: »sprijena nuna«.

Stric France se je zabaval z Dragotom in Zlato. Ugajalo mu je, da so se vse eno razumeli, dasi sta govorila čisto odrugeče. Včasih je moral sicer Mirko biti za tolmača. Mirko je poslušal z enim ušesom one tri, z drugim pa Anžeka in Ivanko. Slišal je tudi, kaj je mali vprašal. Prestrašen je pogledal Ivanko, a bila je mirna in je odgovorila:

»Sprijena nuna je nekaj grdega, zelo grdega«. Tedaj se je nagnil Mirko k dečku:

»Ampak to si zapomni, da Ivanka ni sprijena nuna, pa naj to trdi mama ali teta ali kdorkoli.«

Dečko je pokimal in se oklenil Ivanke.

»Jaz imam Ivanko rad in Francek tudi. Ko je Francek rekel, da Ivanka ni nuna, ampak lepa mestna gospodična, bi ga bila mama s šibo, če bi ne bil ušel. Toda Francek kar uide, njega mama ne dobi, samo ata, ampak ata ne tepe.«

Tedaj je prišla tudi teta Mica v sobo. Anžek je umolknil.

Teta Mica je segla med Mirka in Ivanko. Nekaj časa je poslušala one tri, ki so govorili ne samo z ustmi, temveč tudi z rokami in z glavo. Ker pa jih ni popolnoma razumela, ji je postalo dolgčas. Obrnila se je k Ivanki in jo začela izpraševati to in ono. Zatajila je svojo nevoljo; njen glas je bil skoro prijazen. Tako sladko ji je teklo z jezika, kot bi pila medico. Toda v tej medicini je bil strup; vedno več ga je bilo. Zastrupil bi bil Ivanko srce, ga napolnil z jezo in sovraštvom, če bi ne bila zavarovana s protistrupom z ljubeznijjo in razumevanjem. Če jo je le prehudo zbolela kaka bodica s tetinega jezika, se je ozrla v Mirka in njegov tolpi pogled je takoj ublažil njeno bolečino.

Nazadnje pa se je zdelo Mirku le preveč. Vtaknil se je vmes.

»Teta, nikar se toliko ne trudite! Ivanka je imela tri leta časa, da si je izprašala vest in se pokorila za svoje in tuje grehe. Nikar revici ne zagrenite prvo uro v domači hiši!«

»V domači hiši?« se je razhudila Mica. »To sem povedala že takrat, ko si je zmisllila, da pojde v samostan, da ta dom potem ni več njen dom. Varovati moram hišno čast in naš ugled pred ljudmi.«

»Vidite, teta, stvar je takale: če tudi ne sprejmete Ivanke domov, bodo ljudje vseeno govorili o »Kranjčevi nuni«. Vam samim pa bi bilo bolj v čast, če se zavzamete za njo, kakor pa, če z drugimi vred zabavljate in . . .«

»Saj ne rečem nič drugega, ampak kar je res. Tega pa ne sme zahtevati, da bi jo zdaj, ko nam je napravila toliko stroškov in še sramoto, da bi jo zato hvalili in nosili na rokah. Mi smo svoje storili: Preskrbeli smo jo za vse življenje. Če pa noče, naj le gleda, kako si bo služila kruh. Tu ostati pa ne sme!«

»Saj ne bom,« je odločno povedala Ivanka. »Ne bom vam v nadlego in ne v sramoto!«

Ne Mica in ne Ivanka nista zapazili, da govorita glasno in da so tudi oni trije prisluhnili. Stricu je bilo mučno. Rad bi bil nekoliko omilil ženino brezobzirnost, toda predobro je vedel, da ji ne sme nasprotovati, ako noče, da pride do hrupa in prepira. Zato je ubral diplomatske strune. Pripovedoval je o ljudeh, o njih jezičnosti in mimogrede omenil, da bi bilo vsaj zaenkrat dobro in pametno, če bi se ne kazala ljudem. Če ostane tu, bo jutri polna hiša radovednih babnic.

Tedaj je v hišo pritekel Francek. Pomignil Anžeku in ko je ta stekel k njemu, mu je nekaj pošepetal, pa spet odhitel. Anžek pa je prišel nazaj k mizi in pocukal mater:

»Mama, Francek je rekel, da pojdite v kuhinjo; sosedova strina so prišli.«

Mica se je takoj dvignila in odkorakala v kuhinjo. Anžek je tekel z njo. Stricu je takoj zrastle pogum, ko je žena odšla. Hudoval se je na ženske, ki vedno govorijo o krščanski ljubezni, a so polne sovraštva in prezira. Če bi bilo po njegovem, bi Ivanka lahko ostala vsaj do tedaj, da se ji posreči dobiti primerno službo. Pa ni nič. Res je on gospodar, ampak žena je žena; z njo se ne mara prepirati.

Zlata, ki je vse le napol razumela, ostalo pa uganila, je prišla stricu na pomoč. Povedala mu je, da pojde Ivanka nazaj k njeni materi.

Ta vest je strica razveselila in hvalil je Zlato in njeno mater, potem pa vse Hrvate. Čudil se je le, da Mirko nič ne ugovarja, ko je vendar prej odločno povedal, da bosta ostala tu, nalašč — ljudem na kljub.

Mica je odprla vrata in namignila Mirku. Ta se je dvignil in šel v kuhinjo. Stric pa se je obrnil k Ivanki:

»Če bi bila samo ti, to še ne bi bilo tako hudo, ampak zaradi tebe bo še Mirko slekel črni suknjič in to bo izzvalo strašno vojsko med tetami in strinami, ki so že štele, koliko maš bo bral bodoči kaplan zanje.

Ko je Mirko stopil v kuhinjo, je stal nasproti svoji strini, ki je sopla ko kovaški meh od samega razburjenja. Njej ob strani pa je zdihovala teta Mica. Toliko, da je zaprl vrata za seboj, že se je usula nanj ploha:

»Kaj misliš vendar, kaj počenjaš? Kaj bodo rekli ljudje, če zvedo, da sediš ob eni mizi s to »nuno« in se razgovarjaš z njo.« Ti, si že skoro duhovnik, kaj če zvedo gospod župnik, kako se obnašaš?«

Mirno je odgovoril Mirko: »Gospod župnik že ve — sam sem mu to povedal in še veliko več.«

»Kaj, kaj si rekel?« je vreščala strina, a teta Mica je vile roke in obračala oči navzgor. Fant pa je zrastel pred njima. Ponosen, lep, neizprosen in odločen je bil, ko je povedal počasi in razločno:

»Rekel sem, da sem župniku že sam povedal, ne samo to, da se je Ivanka vrnila, ampak tudi, da jo bom pred vsemi in zoper vse branil in zagovarjal. Tako, zdaj veste.«

»Ti, ti, ki si bogoslovec, ki boš duhovnik, pa tako govoriš? Nazadnje boš še rekel, da je prav naredila?«

»Seveda, tako mislim in rečem, ker, če tega ne bi mislil, bi je ne zagovarjal.«

»Ali Mirko!« se je vmešala Mica, »pomisli vendar, da s tem, ko zagovarjaš nuno, sprijeno nuno, oneščáš svoj stan.«

»Kakšen stan?«

»Duhovniški vendar!« sta vzkliknili obe naenkrat.

»Prvo: nisem duhovnik in nikjer ni zapisano, da bom. Drugič, če bi bil duhovnik, bi moral prav tako braniti ubogo revico, ki jo boste mrevarili s svojimi jeziki, da bo joj!«

Sosedji sta se spogledali. V njunih očeh je gorela »sveta jeza«. Tudi obraza sta bila kar spačena od zgražanja. Mirko pa je stal miren in v svoji odločnosti ves junaški pred njima. To bi bili udrihali po Ivanki in še po njem, a njegov mir in predvsem njegov pogled, ki je gorel tako posebno, je krotil njune misli in izraze. Ni kazalo izzivati ga. Nekaj časa so kar vsi trije molčali. Potem je vprašal čez čas z rahlim nasmehom:

»Ali želita še kaj? Ljubši so mi prijazni obrazi mladih žensk notri — pokazal je v sobo, — kakor pa . . .«

»Kot pa pošteni obrazi kmetskih žen — ha!« Mica je kar kipela v v jezi. Strina pa je sopla.

»Ničesar več ne želim vedeti. Če še enkrat zineš, potem vem, da boš rekel, da greš tudi ti raje med sprijene, kakor med poštene ženske.«

»Uganili ste strina, tako je. Hvala vam, da ste vi izrekli, kar sem že imel na jeziku.« Tako jima je zabrusil, se obrnil in odšel v sobo nazaj. Na obrazu se mu je poznalo, da je razburjen, dasi se je očitvidno trudil, kazati se veselega. Vprašujoče se je ozrla Ivanka v njega, toda samo mimo grede ji je stisnil roko in se vsedel k njej. Stric, ki je uganil, kaj je bilo pred tem v kuhinji, je vprašal kar naravnost:

»Ali so te dobile ženske v pest?«

»V pest ne, v žolču me imajo.«

Ivanki je postajalo mučno, dala je znamenje Zlati. Začeli so se poslavljati. Ko so šli skozi kuhinjo, je bila strina še vedno tam, očitvidno v živahnem prerekanju z Mico. Ivanka je obstala. Ni vedela, ali naj pozdravi strino ali ne. Toda ni hotela biti nevljudna. Stopila je k njej in jo pozdravila.

Strina je nekaj zamrmrala v odgovor, a roko je prezrla. Mirko, ki je stal za Ivanko je to seveda videl. Prijel je dekle za roko in jo potegnil za seboj.

»Pojdi, Ivanka, čemu se ponižuješ?«

Odpeljal jo je za onimi tremi, ki so medtem stopili na dvorišče. Stric France jim je razkazal hlev, goveda, konje, svinjak in še ostale prostore. Z zanimanjem sta si vse ogledala Zlata in Drago. Ivanka je bila vendar le preveč razočarana, da bi jo zanimalo vse to, saj to ni več njen dom. Mirkotu pa je bilo tako vse znano. Še vedno sta se držala za roke in počasi sledila onim trem. Ko so šli mimo oken, sta se oba naenkrat spomnila one noči, lepe in nepozabne. Mirko se je ozrl okoli. Nikogar ni bilo v bližini. Oni trije pred njima se tudi niso ozirali nazaj. Pod znanim oknom se je nagnil k njej in jo poljubil.

Mislil je, da ga nihče ni videl, pa ga je vendar videl nekdo. Izza plota je kukal mali Anžek in vse natančno videl. Nič slabega ni mislil dečko, saj je bil nedolžen. Tako-le je modroval: Mirko je dober fant, vsi ga vedno hvalijo, torej je dobra tudi Ivanka; kajti dober človek ima rad dobrega človeka. Mirko ima Ivanko gotovo rad, drugače bi je ne poljubil. Sklenil je, da to pove mami, da bo nazadnje le spoznala, da je Ivanka, Ivanka, ne pa nuna. Odhlačal je takoj v kuhinjo in se postavil moško pred mamo in strino. Modro je razložil, kako in kaj je videl in kaj misli. Pa jo je skupil. Mama je segla po šibo. Komaj je ušel. V veži je trčil skupaj s Franckom. Pocukal ga je za rokav in skupaj sta jo ucvrila ven. Tu sta si bratca zaupala današnje smolo in ugibala, zakaj je pač mama danes tako radodarna s šibo. Prav za prav je bilo vse to samo Anžeku neumljivo. Francek je bil le nekoliko prebrisan, da si je skrivnost razrešil. Ko mu je bratec povedal še o poljubu, je kar vzkliknil: »Juh, to bo lep par!« Pa se je spomnil, da ga mali Anžek še ne more in ne sme umeti. Razlagal je torej modro in prizanesljivo:



»Veš, Ivanko imam rad in Mirko tudi — to sta dva in dvema se reče — par.«

Tako je rekel Francek, pa odšel nazaj v hišo in v kuhinjo. Bil je namreč silno radoveden, kaj se menita mama in strina. Ti dve sta bili tako zelo razburjeni, da dečka niti opazili nista, tem manj, ker se je delal na vso moč malomarnega za njun pogovor. Iskal je nekaj po omari in se potajil. Tako je slišal silne zanimive stvari, da je pozabil delati se ravnodušnega. Pustil je omaro, v kateri ni tako nič bilo zanj in se počasi splazil k mizi in to poslušal z ušesi, očmi in celim obrazom. Še usta je široko raztegnil. Pa se je spozabil in vzkliknil nekaj vmes. S tem je opozoril mater in strino na svojo navzročnost. Mama bi ga spet zapodila, če bi je strina ne prehitela z novim domislekom.

»Ti, veš kaj, poskusiva pregovoriti Ivanko, da gre, od koder je prišla in da se odreče Mirku. Naj jo Francek pokliče.«

Mica je pokimala in ukazala dečku, naj pokliče Ivanko, ampak tako, da ne bodo vsi slišali. Francek je ubogal brez ugovora, kar se je le redko zgodilo. Tekel je okrog hiše in zagledal očeta in ostale na vrtu, kjer so si ogledovali drevnico in čebelnjak. Toda namesto Ivanki je pošepetal Mirkotu, da naj Ivanka pride v kuhinjo. Mirko je dečka ostro pogledal in ga zadržal:

»Zakaj pa, čemu?«

Dečko je zmajal z glavo, obenem pa objel Ivanko s pogledom, v katerem je bilo pomilovanja in sočutje, pa tudi nekaj, kakor spoznanje je sijalo iz njegovih oči.

Dvignil se je na prste in se oprijel Mirka. Ko je ta nagnil glavo tako nizko, da je mali z usti dosegel njegovo uho, mu je zašepetal:

»Mama in strina sta jezni, hudo jezni in ves čas se kregata na te, še bolj pa na Ivanko. Anžek jima je povedal, da si ti Ivanko prej poljubil tam na dvorišču. Nikar ji ne pusti v hišo! Če je mama jezna, kar šibo drži, pa tepe, kar in kogar doseže.«

Mirko je pokimal dečku: »Si že priden fantek, ker si mi vse po pravici povedal. Kadar bom zdravnik, ti bom kupil kaj lepega in čisto zastonj te bom ozdravil.«

»Torej ne boš gospod, ampak zdravnik? Aha in Ivanka bo zdravnica.«

Zasukal se je na peti in plosknil z rokami: »Juh, to bo par!«

Mirko je povedal Ivanki, kar mu je sporočil Francek.

»Ali naj grem?« je vprašala.

»Kaj še! Saj si lahko misliš, da te ne čaka nič dobrega. Najbolje, če obrnemo vsem skupaj hrbet.« Obrnil se je k onima dvema.

»Ali gremo še k Dravi?«

»Saj res!«

Poslovlili so se od strica in se hitro odpravili. Veselo in lahkotno so hiteli čez travnik in se izgubili v daljavi med njivami. Ugajali so stricu mladi cvetoči ljudje. Spomnil se je lastne mladosti. Ne tako očarljiva, ko ona mlada Hrvatica ali tako gosposka ko Ivanka, pač njegova Mica ni bila,

a vseeno — lepa in postavna je bila. Nikoli ne bi verjel, da bo tako sitna, kakor je. No, pa druge so še bolj sitne, kakor na primer soseda. Ta šele, ta! Vsa sreča, da je tako debela, da se s težavo obrača. Da bi ji vsaj tudi jezik malo otekel! Sicer se bo Mirku slabo godilo. Čedno se je vse to obrnilo. No, če bi bil on Mirko, bi enako napravil. Lep par bo, da malo takih.

V teh mislih ga je zmotil Francek, ki je priskakal nazaj.

»Kaj ne, ata, Mirko ne bo župnik?«

»Kako pa ti to veš«, se je čudil oče. Dečko je napravil prebrisan obraz.

»Hm, saj sem že velik in vem, da ne more biti župnik tisti, ki ima dekleta rad.«

»Kaj ti roji po glavi? Abecednik vzemi, pa uči se raje, da ne boš delal sramote s svojimi izpričevali.«

»Oh, ata, saj vedno pravite, da knjige človeku samo glavo zmešajo. Sramoti pa človek tako ne uide. Ako nič ne znaš si v sramoto, če pa veliko znaš in si pameten, kakor sta Ivanka in Mirko, pa od same učenosti spet zagaziš v sramoto.«

Tako je modroval Francek in oče je bil kar ponosen na tako pametnega sinka. Bolj kod kdaj je verjel, da v knjigah ni nič pametnega, saj se vidi. No, pa nazadnje je le srečala pamet tudi onadva, če jih je — hm?

Oni štirje pa so hiteli čez polje in gozd jih je sprejel v svoj prijeten hlad. Na sončnih posekah so zorele jagode. Kot otroci so se usuli nanje. Pa le za šalo. Drago je dal svoje Zlati in Mirko Ivanki.

Tako so se mudili in dolgo je trajalo, preden so prišli do Drave. Čisto doli do struge so splezali, dasi je Zlata žugala, da bodo na kameniti poti polomili noge ali vsaj izgubili podplate.

Ko so pa prišli v globel in je pred njimi valovila in drla kalna Drava, je tudi Zlata priznala, da je bilo vredno truda. Ivanka se je naslonila na Mirkovo ramo.

»Glej, Mirko, ali ni najina usoda podobna tej deroči reki?«

Položil ji je roko čez ramena in jo privil k sebi:

»Saj, podobna je reki, a tudi ta deroča reka se zliva v mirno morje.

\*

Dve leti pozneje je bilo. Mirko in Ivanka, ki so jo zdaj vsi klicali za Dragico sta se spet sprehajala ob Dravi toda ne ob deroči koroški Dravi, ampak ob oni tiho valujoči pri Ivanjselu.

Menila sta se o najnovejšem dogodku, o mali Zlatini hčerki, ki sta jo zjutraj nesla h krstu, o mali Dušici. Veselila sta se sreče mladih roditeljev.

Kdaj bosta sama tako srečna? Mirko je vzdihnil ob tem vprašanju. Ivanka pa ga je potolažila. Še tri leta; dve leti sta že minili. Kako hitro!

Tem lepše bo potem, tembolj bosta znala ceniti tiho družinsko srečo.

Prišla sta do sence. Ivanka je pogrnila ogrinjalo, ki je je nalašč vzela

s seboj in sedla sta. Poleg sebe je položila debel zvezek. Mirko ga je opazil in vprašal, kaj je v njem. Vzela je zvezek v roke in ga odprla.

»Moji spomini, če te zanimajo.«

Nagnil se je bližje, ji položil roko preko rame in tako sta čitala — čitala.

Sonce se je nagnilo k zatonu, ko je Ivanka obrnila zadnji list. Tedaj je dvignil Mirko svoj temni pogled k njej. V njem se je zrcalilo občudovanje in neizmerna ljubezen.

»Dragica, ti si umetnica, resnična umetnica. Kdo te je naučil tako pisati?«

Dragica — Ivanka, je naslonila glavo na njegovo ramo, dvignila sinji sanjavi pogled k njemu in rekla tiho:

»Trpljenje in ljubezen!«

(Konec)

S. D.

## Marija

Pesem moja, rdeča roža,  
tebi v dan je zadehtela.  
K Tebi, o devic Devica,  
tajno je zahrepenela:  
Lilija vrtov nebeških,  
usmili se otrok človeških!

Srčna prošnja Tebe išče,  
Tebe verno se oklepa.  
O Devica, večno sveta,  
varuj me pogube greha!  
Lilija vrtov nebeških,  
usmili se otrok človeških!

Vsa ljubezen, duše moje,  
Najčistejša, k Tebi hoče,  
In s Teboj v svetišču večnem,  
Boga želi ljubiti vroče.  
Lilija vrtov nebeških,  
usmili se otrok človeških!

*Drf.:*

# DEKLIŠKA KA

BOŽIČNE RAZGLEDNICE DEKLIŠKE KATOLIŠKE AKCIJE!

Koncem novembra izidejo v založbi dekliške Katoliške akcije izredno lepe božične razglednice po načrtu akademske slikarice Bare Remec. Razglednice so izdelane v dveh različicah, in sicer predstavlja ena pot k polnočnici, druga pa Marijo z nebogljenim Detetom Jezuščkom.

Vabimo vsa katoliška dekleta, članice naših verskih in prosvetnih društev, posebej pa še dekleta, včlanjena v Katoliški akciji, da se zavzamemo

še prav posebno za prodajo teh razglednic, ker je namenjen čisti dohodek v korist dekliške Katoliške akcije. Pristrčni božični motivi Vam bodo prodajo zelo olajšali. Razglednice se dobe po vseh trafikah in trgovinah s papirjem ter naravnost pri tajnici Renati Sušnik, Ljubljana, Frančiškanska 2.

## PRI K. I. V. NA HOLANDSKEM.

Ni slabšega za katoličane enega naroda, ako nikdar nočejo pogledati v široki svet in se od njega kaj lepega naučiti. Slovenci včasih smo taki. Mislimo, da imamo že vse najboljše sami, da se zato ni treba nikamor hoditi učit. Pa ni tako. Včasih smo morda res še veljali za enega najbolj vnetih katoliških narodov. Danes ne več. Močno so nas že drugi prihiteli. Posebno tudi glede katoliške akcije. Tudi za dekleta imajo marsikje neprimerno boljše in več kakor mi. Zato pa si le dajmo kaj svetovati!

Holandija je tista dežela, ki nas more mnogo naučiti. Katoličanov je šeenkrat več kot nas Slovencev, versko življenje pri njih je pa vsaj dvajsetkrat boljše. Razdeljena je Holandska na pet škofij. V južnih škofijah živijo katoličani skupaj, v severnih pa so večina pomešani med protestante, ki so v večini.

Lepo dekliško gibanje K. I. V. (katoliške mladinske organizacije) je razširjeno v štirih južnejših škofijah in danes družijo že kakih 40.000 deklet različnih stanov. Gibanje je živo komaj nekaj let in že je splošno priznано kot edina katoliška akcija za dekleta. Organizirana je K. I. V. po škofijah in župnijah, ima pa tudi svoje skupno vodstvo. Jedro organizacije tvorijo članice takozvane »apostolske skupine« v starosti 16—25 let, ki so se odločile, vse svoje proste sile posvetile apostolatu. V ta namen seveda same morajo posebno lepo evharistično in marjansko živeti. Od njihovega lepega duhovnega življenja je odvisen duh enotne organizacije. Poleg tega zglednega življenja morajo biti apostolatu delavne, kar se da. Kar je treba reformirati slabega, povsod morajo one poprijeti. Članice apostolske skupine so tudi voditeljice vseh drugih dekliških skupin.

Pridružene imajo namreč sebi številčno mnogo mirnejše »apostolsko-pomožne skupine«, ki so že razdeljene v štiri glavne stanove; meščanski, delavski, dijaški in kmečki stan. Dolžnosti članic teh skupin niso tako velike, ali vedeti morajo vedno in povsod, da so zato organizirane, da pomagajo Cerkvi prinesiti Kristusa med dekleta omenjenih stanov. Dekleta od 12.—16. leta so združena v posebni, stanovsko ne razdeljeni mladinski organizaciji K. I. M., ki jo vodijo članice gornjih skupin. Tudi te imajo kot prejšnje svojo uniformo, znake, svoje liste in posebno duhovno vodstvo. Nekoč sem prisostvoval njihovi prireditvi pod milim nebom in moram reči, da so polne zdravega dekliškega veselja, ki jim bo ostalo. Značilno je, da so otroci pod 12. letom tudi organizirani in sicer kot »sončni otroci«, ki se v taki družbi krasno počutijo. Na Holandskem znajo že zgodaj vzgajati za apostolsko delo, kar je edino pravilno.

Omeniti pa moram še posebej *katehistinje*, polredovnice, ki jih je ustanovil msgr. Frencken za delo med tovarniškimi dekleti in med zane-

marjeno mladino. Kmalu pa so jim škofje odredili tudi skrb za dekliško katoliško akcijo, ki ravno po njihovi zaslugi tako lepo uspeva. One se nikjer ne silijo v ospredje, vendar pa pomagajo duhovnikom dekleta vzgajati v pravem nadnaravnem in apostolskem duhu in jih v tem duhu tudi voditi. Napravljene skoro kot druga dekleta, gredo po farah vodit sestanke in vzgajati voditeljice, one tudi pomagajo v glavnih tajništvih in urejujejo glasila dekliške kat. akcije, ki jih je v vsaki škofiji vsaj pet. Lepo je pri katehistinjah, da se znajo lepo od strani držati in dajati vsem dekletom zgled veselega življenja, ki izvira iz ljubezni do Marije in sv. Evharistije. Msgr. Frencken mi je sam pripovedoval, da za najvažnejše pri katehistinjah smatra duh prave ljubezni do bližnjega. Ako bi katera ostala jezna na drugo kljub temu, da sta že dvakrat po sporu skupno pristopili k sv. obhajilu, jo škof izključi. Ljubezen do bližnjega naj bi z zgledom in delom zanesle tudi med vsa dekleta, med katerimi delajo. Poleg rednih sestankov, tečajev, študijskih dni itd., prireja gibanje K. I. V. še posebno zanimive tečaje pod naslovom: *uvod v polno življenje*. Dekleta pridejo skupaj v eni ali drugi hiši dekliške kat. akcije za tri dni in tam so jim na lep način razkrile vse skrivnosti družine in življenja, ki jih mora dekle vedeti. Četudi to niso nobene duhovne vaje, mnoge izjavljale, da so tam dobile več kot v duh. vajah. Tam šele spoznajo ceno življenja, na katerega so tako lepo pripravljene, njim ni treba težkih razočaranj.

Dekliška kat. akcija na Holandskem je danes že mogočna urejena armada, ki rešuje na desettisoče deklet. Duh v njej je duh sv. Evharistije, Marije, ljubezni in veselja, posebno pa velike ljubezni do sočloveka, ki se javlja v navdušenem apostolatu, ki ne štedi z žrtvami. Tako rastejo v težkih časih kat. Cerkvi mlade čete, ki ji bodo pomagale do popolne zmage.

F. J.:

## ANICA

(Konec)

### III.

Ljudje so prihajali in odhajali; kričali in vpili, toda živa duša se ni zmenila za Anico, ki se je vsa obupana stisnila čisto v kot kolodvorske čakalnice.

Zunaj je valovalo življenje. Solnce se je vspenjalo vedno višje nad mesto in palilo že čisto požgane in gole hribe mesta. Bilo je že poldne, ko se je spomnila Anica, da ni danes še ničesar zaužila in da je lačna. Poiskala je ostanek jestvin, ki si jih je že včeraj nakupila. V skrbeh in počasi je jedla. Vsak grizljaj ji je zagrenila misel, kaj bo? Denarja nima nič, ne pozna v mestu nikogar, Cilke ni... Kaj se bo zgodilo z njo? Nazaj nemore. Še grizljaja kruha si nima za kaj kupiti! O, zakaj ni poslušala dobre matere in ostala doma! Naslonila je obraz med dlani in mislila z hrepenenjem na oni blaženi kotichek sveta, tam med visokim, s snegom



pokritimi gorami na severu, kjer je stal njen dom. Kako lep je bil, ko ga je ožarjalo poletno solnce in so žareli na oknih rdeči nageljčki, njeni nageljčki, ki jih je nosil France včasih s takim ponosom na prsih. Tam sta živela strogi, močni oče, ki pa je imel njo tako rad, in dobra, ljubeča mati. In brat in France in hlapci in dekle in vsi ljudje v domačem kraju so jo imeli tako radi. Ona pa je nje tako malo cenila, da je zavrgla nje in pravo srečo doma in pobegnila v tujino, kjer pa je našla le najhujšo nesrečo. Kako neumnost, da, greh je storila, ko je poslušala Cilko in prišla sem! Solze obupa so ji lile izza prstov, s katerimi si je zakrivala objokani obraz.

Minevale so ure, ona v svoji žalosti pa ni pazila na čas. Ni videla stražnika, ki je že desetič korakal mimo nje in jo sumljivo gledal. Enajstič se je pa ustavil pred njo in jo strogo primeril od nog do glave.

»Kaj pa vi tukaj? Kaj delate?«

Anica je plaho vzdignila glavo.

»Kdo ste? Imate legitimacijo?«

Ni razumela in je vsa v strahu pričakovala, da jo bo pograbil in odvedel v zapor. »O, moj Bog, saj je že preveč pokore, prizanesi mi samo s to sramoto!« je v srcu zaprosila Boga.

Stražnik je spoznal, da je tujka. Stopil je k njej in ponovil počasneje, naj se legitimira. Zdaj je ujela smisel besed, in je odprla kovčeg ter mu pokazala listine.

»Kaj pa čakate tukaj?« je vprašal, ko ji je vrnil papirje.

S težavo je razumela. Hotela se ga je čimprej odkrižati, zato je dala obrazu odločen izraz, in osorno odgovorila:

»Svojo znanko.«

Mislila je, da so policaji samo zato, da lovijo tatove in razbojnike, in da je za poštenega človeka sramotno, če ima opraviti s policajem. Stražnik je nekaj zamrmral in odšel. Anica si je olajšana oddahnila.

Počasi so se vlekle popoldanske ure, a za Anico vendar prehitro. Saj ni vedela, kaj ji še prinese negotova usoda. Najraje bi bila ustavila čas, če bi bila mogla.

Kako je zdaj obžalovala, da je raztrgala Cilkino pismo, kjer je bil njen naslov. Zdaj bi jo vsaj lahko poiskala na njenem stanovanju. Tako pa si ne more pomagati.

Mogoče pa Cilka Aničnega pisma ni prav razumela in bo prišla čakat pozneje, mogoče zvečer? Ali pa jutraj ni utegnila vsled nujnega opravila? Saj nalašč Anice menda vendar ni speljala na led! O, ko bi se Cilka zdajle prikazala! A Cilka ni prišla. Prišel pa je večer in z njim nove ure strahu in groze za Anico.

V čakalnici so že gorele luči in osvetljevale sključeno Anično postavo, ko se je je dotaknila tuja roka in jo vzdramila iz črnih misli.

»Ali ste tujka? Ste tuji v mestu?« jo je vprašal debel postrešček in jo radovedno ogledoval.

»Da tujka sem.«

»Kako pa to, da ves dan tukaj ždite?«

»Čakam nekoga.«

»Koga pa? E, mora biti slab človek, da vas pusti ves dan čakati!  
Po kaj pa ste prišli v Niš?« je bil radoveden.

»Služit.« Anica je bilo malo sram, izreči to besedo.

Čeprav je govoril srbski, je razumela, ker je govoril počasi in razločno, in je odsevala iz njegovih besed dobrohotnost.

»Aha, zdaj pa ne veste kam?« — »Ne.«

»E, veste kaj, dajte mi sto dinarjev, pa vam jaz dobim službo.«

Anica je spet začela upati. A kaj pomaga, če pa nima denarja.

»Nimam denarja.«

Postrešček pa ni dolgo pomišljal. Z jezikom in živahnimi kretnjami ji je dopovedoval, naj mu da kaj iz svojega kovčega. Anica ga je odprla in mu pokazala lep pleten ogrinjač. Žrtvovala bi bila vse, samo da bi se ji ne bilo treba zapuščeni klatiti po tujem mestu. Da bi le imela službo, kakršnokoli.

Bil je zadovoljen. Prijel jo je za roko in jo odvedel preko širokih ulic, po katerih je pravkar šumela večerna promenada, v neko ozko ulico, kjer ni bilo skoro nobenih luči. V temi sta se spotikala nad velikimi kupi kamenja, ki je zastavljalo cesto. Mestoma sta pa gazila blato do kolen.

Iz nekega okna je zasijala luč, in spremljevalec je potrkal na vrata. Odprlo jima je mlado dekle, po vsem videzu natakarica.

»O, ti, Gavra, si prišel? In novo dekle si nam pripeljal?« se je začudila in z zanimanjem ogledovala Anico.

Gavra je položil prst na usta, tako, da Anica ni opazila, in dekla je umolknila. Odpeljala ju je v kuhinjo. Tam je stala zamaščena, zamazana ženska, ki jo je Gavra predstavil Anici kot gospodinjo. Ta je Anico strokovnjaško pregledala in izjavila, da jo sprejme. Plača 200 dinarjev in del napitnine, ki jo bodo dali gostje, katerim bo stregla. Kajti tu je slovit bar, da bo vedela. Zadovoljna?

Anica je bila zadovoljna. Z vsem bi bila zadovoljna, da je imela streho nad glavo. Z naporom vseh svojih moči se je trudila, da bi se kar tam ne zgrudila in zaspala. Gospodinja je opazila njeno utrujenost in jo takoj odpeljala v njej namenjeno sobo, ki je bila še precej snažna. Zabičala ji je še, da mora jutri takoj vstati, ko jo bodo poklicali in se javiti v kuhinji. Nato je odšla.

Anica je že napol v spanju ugasnila luč, se razpravila in z olajšanim vzdihom omahnila na posteljo. Molitev! se je spomnila, a ni imela več moči, da bi molila. Pokrižala se je, in v prihodnjem trenutku že trdno spala.

#### IV.

»Ali je to tista sreča, ki me je čakala tukaj?« se je spraševala Anica, ko je dan na dan neprespana, trudna in — lačna stregla surovim gostom.

Da, tukaj res ni cvetela njena sreča. Globoko vdрте, črno obrobļjene oči in upadla lica so pričala o tem. Zjutraj navsezgodaj so jo vzbudili

s kričanjem in razbijanjem po vratih iz najtrdnjše spanja, nakar je morala biti v par trenutkih pripravljena, da postreže prvim jutranjim gostom v tem umazanem lokalu, ki je bil bar, kavarna in hotel obenem. In potem je morala biti ves dan, do trde noči, na nogah. Komaj je zvečer stopila v svojo sobico, že so se ji zaprle oči in pogosto je kar oblečena omahnila na ležišče. Žalostilo jo je, da ni imela časa za molitev, a prizadevala si je, da bi ne pozabila na Boga, da bi On tudi nje ne pozabil. Opravljala je svoje molitve kar med opravljenjem zjutraj in zvečer. Upala je, da ji končno Bog le pošlje rešitev iz tega brloga. A potekali so tedni, rešitve pa ni bilo.

Anica je že opazila, da je ta kraj bar posebne vrste. Na večerne zabave se je nateplo polno najrazličnejše sodrge iz celega mesta, da je tukaj zapravila denar, ki si ga je pridobila na lahek način, brez težkega dela, ki je bilo tem ljudem zoprno. Ti potepuhi so lazili za njo in njenimi tovarišicami, ki so jim morale streči, in kvasili umazane šale. Namigovali so in zahtevali nekaj, da je Anico, ki se še ni bila udomačila tukaj in pozabila na dom in mater, oblivala rdečica sramu. Ne, tako daleč še ni.

Pogosto se je pritepel med to svojat tudi kak »boljši« gospod, ki je upal, da bo lahko tukaj ceneje nasitil svoje strasti. Anica je z grozo in studom videla, kako so jim njene tovarišice res ustrezale in padale vedno globlje. Ona se je teh nečistnikov pogumno in odločno otesala in prosila Boga pomoči. Zvečer zdaj, dasi do smrti trudna, vendar ni mogla zaspiti in je tiho jokala v svoji postelji. O Jezus, pred par meseci se ji ni niti sanjalo, da bo padla kdaj tako globoko, da bo služila v takem baru . . .

Vendar ji ni bilo namenjeno dolgo bivanje v tem peklju. Bog se jo je usmilil.

Že dalj časa je prihajal neki gospod in se stanovitno motal samo okoli nje. Venomer jo je lovil za roke. Škilil je za njo, kamor je šla, ter ji ponujal bogate napitnine. Ona pa ga je prezirala in se ga otepala kot gnusne kače. Gospodinja je bila že nejevoljna, da je deklica tako dolgo obdržala svojo čistost, ko bi lahko sebi in njej prislužila mastnih rovecev, če bi pustila, da ji jo pohodijo pijani pohotneži. Zato je vzpodbujala tistega človeka, naj se le loti Anice. Deklici je pa zapovedala, da mu mora v vsem ustreči, ker to je imeniten gospod, ki ima mnogo denarja.

Nekoč se oni ni mogel več premagovati. Zahteval je od Anice, naj pride k njemu pit. Hotel jo je upijaniti. Ona je seveda odbila. To ga je razjezilo. Vrgel se je na njo. Deklica je ušla in hitela proti svoji sobici, da bi se zaklenila. A oni je bil hiter. Bil je prej pri vratih, kot jih je utegnila ona zakleniti. Z obupno silo je tiščala vrata od znotraj in vpila na pomoč. Pritekli so drugi gostje, in dasi niso bili nič boljši od svojega tovariša, vendar se vpricho ljudi ni upal polastiti svoje žrtve. Strašno je zaklel in poparjeno odšel iz hiše.

Gospodinja je bila strašno razburjena in je privihrala nad Anico. Kaj vendar misli? Najboljšega gosta jim je za vedno odvrnila. A to je bilo

zadnjič. Zadosti dolgo je Anica igrala vlogo svetohlinke, zdaj je odigrala. O, saj poznamo take ...

Anici je vzrastel užaljeni deklinški ponos. Zabliskale so se ji modre oči, ki so v njih sicer blestele solze, a skoz nje se iskril pogum.

»Nikdar ne bom vaša sužnja. Mene še ne poznate. Jaz nisem taka! Ne, jaz sem Slovenka in ne bom nikdar cunjja, ob katero bi si obrisal blato vsak vaš cigan. Ne, nikdar! Dajte mi mojo plačo in grem še danes, kar zdajle iz te hiše. Vi ste gnusna ženska, zapeljivka ...!«

Gospodinja ni mogla več poslušati. S stisnjenimi pestmi se je vrgla na Anico. Toda ta je hitro zaloputnila vrata, med katerimi je stala, in jih zaklenila. Prsi so ji plale od razburjenosti in obe roki si je pritisnila na srce, ki ji je divje razbijalo v prsih. Zdaj mora pobegniti tudi brez plače. Brez službe bo spet! A nič ni bila žalostna. Zdelo se ji je, kot da ji je padla z duše velika teža, ki jo je do zdaj tiščala in grizla. Boljše bo povsod, kot pa tukaj! Raje od gladu umrje, kot bi le še eno uro ostala pod to streho.

Iskreno je poljubila Marijino svetinjico, ki jo je nosila skrito na prsih, in hvaležno zašepetala:

»Hvala ti, nebeška Mati!«

V svoj mali kovčeg je zložila v naglici svoje reči, in ko je čula, da se je hiša spet pomirila, je previdno odprla vrata in zlezla skozi zadnja vrata na ozko ulico zadaj za hišo. Hvala Bogu, bila je rešena.

A brez službe ... na cesti ...

## V.

Kdo je že prestal občutke človeka, ki ga je vrglo življenje na cesto? Človeka, ki je enak potepenemu psu, lačnemu in zasovraženemu, ki ga sme vsakdo breniti, če mu pride na pot, nihče se pa ne meni za njegove potrebe, če je lačen in žejen? Izgubljen, obupan tava po svetu in ne ve za prostorček pod solncem, kamor bi lahko položil svojo trudno glavo k počitku, in od koder bi ga ne pregnali kot steklega psa. Kaka muka je zanj, ko gleda na svojih žalostnih poteh toliko srečnih ljudi, hitečih proti domu, ki ga on nima!

Zdaj je bila tudi Anica na cesti. Ena izmed množice nesrečnežev. Ena majhna usoda med tisoči drugih.

Noč se je že davno umaknila dnevu, Anica je pa še vedno brez miru tavalala po ulicah in cestah umazanega, živahnega južnjaškega mesta. Veselje nad rešitvijo se je umaknilo bridki skrbi, kam? Kam naj se zateče mlado dekle v tujem mestu?

Od večurne hoje po trdih, kamenitih mestnih ulicah so jo bolele noge. Slabost jo je napadala. Kako ne, saj že tako dolgo ni jedla. Od snoči že ne in danes še ves dan ničesar. In vso noč ni spala. Po glavi ji je šumelo in ji tako težko pritiskalo na možgane. Odtavala je v park, kjer se je onemogla zgrudila na klop in gledala igrajoče se otroke, ki še pač niso slutili, kako težko je življenje.

Toda lakota in nemir sta jo gnala dalje. Vzela je iz kovčega tistih par dinarjev, ki si jih je mogla prihraniti ob skopi gospodinji, in stopila v nizko, zakajeno gostilno, ki je nosila ponosno ime »hotel«. Ko je odprla vegasta vrata, je butil v njo ogromen val tobačnega dima. Gosta, siva megla iz dima, ki so ga spuščali iz svojih dolgih pip muslimani v širokih hlačah, sedeči na preprogah s podvitimi nogami, je ležala v nizki, široki izbi. Iz nje pa so se bliskale zvedave oči številnih gostov. Zdaj jo je bilo sram, da bi odšla, in je pogumno vstopila. Kaj ji morejo ti Turčini? Nič! Odločno si je naročila jedi in sedla k nizki mizici v kot. Turki so jo sicer radovedno gledali, a so bili že preveč navajeni žensk z nezakritimi obrazi, da bi se čudili. Zanimala jih je prej njena tuja zunanost.

Ona pa je jedla pilai\* in gledala skozi veliko okno brez šip na ulico, na kateri je mrgolelo vsakovrstnih ljudi. Hipoma je prisluhnila. Na ulici je utihnil krik vsiljivih trgovcev in majhni srbski kmetje so udrihali po svojih osličkih in jih vlačili s ceste. Na vseh oknih in vratih se je prikazalo vse polno glav, ki so radovedno zrle gori po ulici. Kaj pa je? Turki so vzeli svoje pipe iz ust in se zmašili na cesto. Za njimi se je pririla tudi Anica. Kaj neki se je zgodilo?

Po ulici je korakala četa vojakov. In peli so, da so preglušili šum korakov, vzklikanje množice, vse.

»Jaz pa pojdem na gorenjsko«,

so pela krepka grla mladih fantov. Pesem je valovila nad vrstami, se odbijala od hiš, se dvigala nad mesto in kot z mogočnim kladivom udarjala po njem. Množica je zamaknjena poslušala. V Anici pa je srce obstalo. Prva slovenska pesem, kar se je ločila od domovine! Prvi pozdrav domovine!

S široko odprtimi očmi je gledala te močne fante, ki so pevajoč korakali mimo nje. Na čelu je jezdil mlad častnik. Izpod čepice so mu silili plavi lasje in s svojimi sivimi očmi je zrl tako prijazno v svet, da je Anica takoj vedela: Slovenec je. Pel je s svojimi fanti vred, a njegov glas je utonil v glasu stotine. Nasmehnil se je, ko je zagledal mlado, svetlolaso dekle sredi črnih Turkov, in vsi vojaki so se nasmehnili, ko so jo gledali. A ona ni opazila nasmeha. Njena duša je vriskala in iz oči ji je sijal ponos. Da, to so Slovenci in ona je Slovenka. Bila je ponosna na nje, ko je videla, kako so se jim čudili ti Nišani.

Zdaj ni bila nič več žalostna. Ne! Saj zdaj je vedela, da ni več sama. V tem tujem kraju so utripale še stotine zvestih slovenskih src. O, to ji je dvignilo pogum.

Tiho si je pripevala pesmico, ko je šla po ulici. Ha, ti veliki, močni fantje s severa, to je kaj drugega, kot pa te male južnjaške postavice! In zaničljivo je gledala zagorele, tuje ljudi, ki so se ji zdeli prej tako grozni. Zdaj se ni nič več bala.

Čuj! Na nekem oglu sta stala dva častnika. Eden je dejal, »Tone, ali si dobil kaj novih knjig iz Ljubljane? Boš mi jih moral posoditi!«

\* Turška narodna jed. Zmes iz riža in pražene ovčetine.



»Boš dobil!«

Anica se ni mogla več premagovati. Stopila je k njima in prosila: »Gospoda, bi mi mogla povedati, kje je tukaj kakšna katoliška cerkev ali zavod?«

Glas ji je drhtel od veselja, da je mogla spet govoriti v domačem jeziku, s slovenskim človekom.

Častnika sta začudeno pogledala. Tudi ona že dolgo nista govorila s slovenskim človekom. Razen z vojaki. A vojaki so vojaki.

»O, seveda je. Tudi katoliško vojaštvo hodi tja k maši. Tamle v oni ulici je cerkev, ni daleč. Če dovolite, vas spremiva.«

Seveda je dovolila. Kmalu so bili tam. Cerkev je bila pomaknjena čisto med druge hiše in ne na samem, kot so cerkve pri nas. Pa cerkev je bila! Zdaj je Anica našla dom.

Vsa srečna se je zahvalila prijaznima častnikoma in stopila v cerkev. Skozi mala okna je le slabo prodirala svetloba in v notranjosti je vladal prijeten polmrak. Rdeči plamenček večne luči pred tabernakljem je tako skrivnostno vtrepetal. Anici je morje hvaležnosti zalilo srce in v solzah se je zgrudila pred Marijin oltar.

»O nebeška Mati, hvala ti, da si me varovala v vseh nevarnostih in mi ohranila čistost. Pozdravljena, Marija!«

Zaihteti je morala, ko se je spomnila nazaj, v kaki nevarnosti je bila. Kako lahko bi bila padla, kot jih je toliko drugih! Zdaj pa je vedela, da je čula nad njo Marija. Njene ljubezni polne oči so jo zrle tako prijazno doli z oltarja. Anici pa je napolnila srce sladka tolažba.

V cerkev je prišel duhovnik in sedel v spovednico, orjaški kranjski Janez pa, ki ga je privedel skoro za roko v cerkev, je pokleknil k spovednici. Kmalu je bil šepet spovedovanja napolnil tišino mračne cerkve.

Anica je videla v tem prst božji. Saj že tako dolgo ni bila pri spovedi. Ko je vojak vstal in odšel, je pokleknila ona k linici. Ne da bi pomislila, se je začela kar slovenski spovedovati, a kako se je začudila, ko ji je odgovoril spovednik istotako.

Dolgo je še potem klečala pred Marijinim oltarjem, dokler ni prišel spovednik in ji pomignil, naj gre z njim. Ko sta bila zunaj, se mu je razlezel prijazen obraz v dobrovoljni nasmeh.

»O, glej jo; taka mlada deklica, pa se potepa po daljnem Nišu kar sama.«

Anica mu je vse povedala. Tedaj se mu je pa obraz zresnil.

»Niste prav naredili, da ste pobegnili od doma. Pa saj vas je že zadel za ta greh velika pokora. Ste že pisali staršem, kje ste?«

»Ne še . . . nisem mogla . . . sram me je bilo.«

Duhovnik jo je dolgo gledal.

»Zdaj morate takoj pisati. Pred starši vas ne sme biti sram. Odpuščenja pa jih morate prositi. — Nekaj vam še moram povedati. Dekletu, ki vas je zvalilo sem, se ni nič boljše godilo. Pred enim mesecem je policija zaprla neki sličen bar, v kakršnem ste bili vi, in vse tiste ljudi tam

vtaknila v luknjo. Tudi Cilko. To je bilo tedaj, ko ste vi prišli in tako vas seve ni mogla priti čakati. Pozneje so jo spustili, ko so spoznali, da je zašla tja le na podoben način kot vi, potem, ko je izgubila prejšnjo službo. Pribežala je k meni in jaz sem ji preskrbel bolj pošteno službo pri krščanski družini. Kaj pa vi? Se mislite vrniti domov?«

»Da ... pa nimam denarja.«

»Jaz bi vam rad dal, ubožica, pa sam nimam nič. Pa bo že Bog za vas poskrbel. Le zaupajte Vanj!«

»O, saj vem, da mi nihče drug ne more pomagati, če mi On ne.«

»Da, če Vam On ne pomaga, vsi ljudje tega ne zmorejo. Vi bi se bili morali prej informirati, kako se kaj živi tu doli. Ne pa kar v prvi sapi vse verjeti, in na glavo in na nos pridrveti semkaj. To bi bili morali vse prej vedeti, če so tu Slovenci, ki bi vam v sili pomagali, in če nimate celo kakega znanca med njimi. Najboljše bi pa bilo, če bi dekleta ostala doma, ali pa služila v domačih mestih, kjer jih imajo starši pred očmi. Sedaj pa pojdite, moja mala nesrečnica, z menoj, da se pokrepčate. Drugo bomo z božjo pomočjo že oskrbeli.«

(Dalje prihodnjič.)

## IZ NAŠIH KROGOV

### DEKLIŠKI PROSVETNI KROŽKI

Dne 30. in 31. oktobra se je vršil 3. *prosvetni tečaj* za zastopnice deklinških krožkov. Njegov namen je bil dati navodila glede organizacije in dati smernice zlasti odbornicam, kako voditi prosvetno delo.

Predavanja so bila sledeča: Marija Pogacnik: Delo vodstva, podzvez, okrožij, krožkov, članic. Anica Lebar: Naša organizacija. Pregelj Iva: Kako vodim krožek. Davorin Petančič: Kako pripravim igro za naš oder. Krista Hafner: Kaj nam govori novi deklinški kraj. — Dekletom so preda-



vanja zelo ugajala, saj so bila res važna in praktična.

Ob priliki tečaja je bil *občni zbor V. D. K.*, ki je pokazal, da delo lepo napreduje in da se naše katoliško deklisko gibanje lepo razvija. Treba pa bo še mnogo dela in požrtvovalnosti vseh, da se bodo pokazali vidnejši uspehi.

V novi odbor so bile izvoljene: Albina Bajd, Milena Dobovšek, Marta Kržan, Mih. Lenče, Anica Novak, Marija Pogačnik, Iva Pregelj, Marija Pregelj, Štefka Schubert in Iva Slapar.

Pregledni odbor tvorijo: Krista Hafner, Cirila Mozetič in Ivanka Srebot.

Razsodišče: Anica Markelj, Mici Srebot, Neža Jerina, Rezika Šorn, Francka Galovič. — Da bi z božjo pomočjo lepo začeto delo napredovalo!

### DEKLIŠKI KROŽEK V TREBNJEM

Leto se naglo bliža k svojemu koncu. Poglejmo na kratko, kakšno je bilo življenje v našem dekliskem krožku v preteklem letu. Kaj posebnega nimamo povedati, vendar delalo se je. Vse njegovo delo je bilo usmerjeno bolj na znotraj, za izobrazbo duha in srca, ker zahteva našega cilja je, da najprej izoblikujemo sebe, da bo potem naše delo za splošnost bolj uspešno.

V zimskem času smo se zbirale pri tedenskih sestankih, pri katerih se je razpravljalo o tvarini okrožnic pod vodstvom g. duh. vodje. Poleg tega pa je pri vsakem sestanku nastopila ena članica s svojim govorom, ena pa z deklamacijo — pesmica, ki jo je sestavila sama.

V februarju smo vpriporile igro »Dve materi«, isto smo ponovile ob priliki materinskega dne.

Prav lepo pa so pokazale dekleta razumevanje za dobro stvar, ko so s svojo po-

žrtvovalnostjo zelo znatno zvišale število naročnikov Mohorjevih knjig.

Z enako pridnostjo pojdmo ob novem letu na delo tudi za naš list »Vigred«, da ne bo dekleta oziroma žene, kateri bi bila Vigred tuja. Saj v njej dobimo vse — pouk in razvedrilo.

### DUHOVNE VAJE

#### V DOMU DEVICE MOGOČNE BODO:

Za dekleta od 26. decembra do 30. decembra. — Pričetek prvi dan ob 6. zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša 100 din. — Prijavite se na: Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

\*

Ob priliki letošnje svetovne razstave v Parizu, so se vršila tudi razna zborovanja in kongresi. En tak kongres je zboroval pod geslom »Mater družini!« Zborovalke so napravile tudi važne sklepe popolnoma v smislu katoliške miselnosti, da mati spada v družino in ne v delo izven družine. Zato so pa delegatnje 300 držav stavile tudi svoje zahteve, kako naj javnost in država skrbi za mater, da bo res lahko mati svojim otrokom. Zahteva po zadostni moževi plači za vzdrževanje družine, usmerjenost deklet v družinsko vzgojo in delo, soodločanje žene-matere za vse javne in državne zadeve, to se pravi glasovalna pravica in še mnogo drugih resnično važnih sklepov so napravile in jih poslale na merodajna mesta. Na tem kongresu so tudi razdeljevali nagrade za najboljše monografije o ženi-materi in je eno prvih nagrad dobila gdč. Francka Gruden, naša pridna in zvesta sotrudnica, k čemur ji tudi Vigred in vse Vigrednice iskreno čestitamo.

## PO ŽENSKEM SVETU

*Tečaj za westfalske akademkinje in dijakinje v Elkeringhausen-u.* Od 22. julija do 19. avgusta so bili tečaji v Elkeringhausen-u z nastopnimi skupinami predavanj: »Krščanski smisel 10 božjih zapovedi«, dr. Pinsk; »Enotnost v veri«, dr. Klara Hartmann; »Ogroženje krščan-

ske religije s polkrščanskimi nadomestki«. St. Struck; »Branje in razlaga izbranih odlomkov iz Janezovega evangelija«, rektor Lutz; »Življenjske oblike krščanske žene«, rektor Lutz; »Francišek Saleški«, asistent Düchting; »Krščansko mišljenje o naravi in nadnaravi«, dr. Gastreich; »Nauk

o milosti kot slika odrešenja in posvečenja človekovega«, dr. Stakemeier.

*Dvestoletnica kanonizacije sv. Vincenca Pavelskega.* Njegovi sinovi in hčere praznujejo letošnje leto veskozi njegov jubilej. Najprej je bil v binkoštnem tednu mednarodni kongres svetovnih Vincencijevih konferenc v Parizu, kjer je bila v maju 1833 ustanov. prva in šteje sedaj 14000 konferenc in 210000 delujočih članov v vseh delih sveta. Na pozdravnem večeru je generalni predsednik Henrik de Verges pozdravil zastopnike iz 20 držav med njimi Irske, Škotske, Avstrije, Italije, Belgije, Urugvaja, Brazilije, Indije i. dr. Iz Nemčije je bil navzoč samo en član, ki je poročal o delu 900 Vincencijevih konferenc v Nemčiji. Na glavnem zborovanju 21. maja sta bili dve predavanji v veliki predavalnici Maison de la Chimie, Paris — 7 e, 28, rue Saint - Dominique, ki obstoja že dolgo vrsto let, na kateri so sodelovala zastopstva 66 dežel. Več sto zastopnikov Vincencijevih konferenc je poslušalo ti dve predavanji med njimi tudi več delegatov tujih delov sveta v slikovitih narodnih nošah, n. pr. iz Kalkute in Bombay. Kot gost je bila na zborovanju tudi markiza de Solages, generalna predsednica internacionalne organizacije Dames de la Charité, ki jo je ustanovil še sv. Vincenc l. 1617. V naših krajih so naslednice tega društva Elizabetne konference. Prvo predavanje je imel de Vaux iz Pariza »Vincencijeva konferenca, ustvariteljica

dobrodelnosti in socialnega skrbstva«. Popoldne je govoril generalni tajnik Zinck, predsednik Vincencijevih konferenc štrasburške škofije, ki je govoril »Kako skrbimo v Vincencijevih konferencah za mlad naraščaj in kako privežemo mladino na naše delo?« Posebne važnosti je bilo to predavanje, saj je poleg 208 župnijskih Vincencijevih konferenc v Parizu tudi še 178 mladinskih Vincencijevih konferenc. Drugi dan kongresa je bil določen za ogled in obiske karitativnih naprav v Parizu in okolici. Tako so udeleženci obiskali vzorno počitniško kolonijo v Jovy-sur-Morin, kjer je prostora za 500 mladih kolonistov. Kongres se je zaključil s svečano jutranjo službo božjo na Mont-Martre, pri kateri so napolnili Vincencijevi bratje vso srednjo ladjo in pristopili k mizi Gospodovi.

Pa ne samo Vincencijeva družba, tudi duhovni sinovi sv. Vincenca Pavelskega, lazaristi, njegove duhovne hčere, sestre usmiljenke, ki imajo vsi materinske hiše v Parizu, pa tudi svetno združenje gospa božje Ljubezni so praznovali praznični spomin svojega ustanovitelja s slovesno tridnevnicjo. Cerkvena slavnost se je vršila v Vincencijevi kapeli oo. lazaristov, 95, rue de Sévres, kjer na glavnem oltarju v srebrni skrinjici počivajo ostanke sv. Vincencija. Cerkvene govore so imeli najvišji cerkveni dostojanstveniki, kakor papežev nuncij v Parizu, kardinal Verdier in drugi dostojanstveniki.

## ŽENA V DOMU

*Gospodinja v decembru.*

Zima je že prav resno potrkala na naša vrata in skrbna gospodinja najde vedno zopet novih nalog in novega dela. Njene neumorne roke pripravljajo tople obleke in ogrinjala za svoje drage in odbirajo že obrabljeno obleko, da lajšajo bedo potrebnih in brezposelnih. O, ne bodi preskopa pri tem opravilu! Ne misli pri vsaki ponošeni, pa še dobri obleki, da »čez sedem let vse prav pride«. Misli raje na uboge prezebajoče otroke, ki v tenkih poletnih raztrganih capah prezebajo v barakah in

v globoki hvaležnosti do ljubega Boga, ki ti je dal možnost, da si svojim napravila vse, kar potrebujejo za zimo, sprazni tisto omaro in tisto skrinjo in daj s polnimi rokami. Saj ima tvoj otrok gotovo svoj topel plašček, pa naj ga obleče tudi za na vrt ali dvorišče, starega pa daj ubožčku. Bo že ljubi Bog skrbel, da boš lahko kupila novega, kadar bo res potreba in bo ta že zopet za reveže. Nikar pa ne misli, da ti bo Bog že pomagal do kožuha in pogače, če podariš par slabih obnošenih oblek. Le tam Bog pomaga, kjer je res potreba, pa



tako in takrat, kot sam hoče. Naša kratkovidna človeška pamet se je pa zagledala prav v to in to dobroto in ne vidi božjih darov. Prav zdaj, ko se nam bliža praznik miru ljubezni in dobre volje, pokažimo tudi gospodinje dobro voljo, bodimo še me otroci, srečni in blaženi, če morejo kaj darovati, brez misli in skrbi, kaj bo potem. Pripravimo svojim lepe praznike. Kako poetično je v okrog božiča v družini. Povsod se snujejo skrivnosti in kujejo zarote in kamor stopiš, vse umolkne. O, saj mati marsikaj vidi in najde, pa je vendar vedno veselo iznenadena pri vsakem darilu, ki ga je pripravila ljubezen, če tudi je še tako nerodno izbrano. Saj otrok še vsega tega ne razume, a srček ga boli in za vedno zapraviš njegovo ljubezen, če ne pokažeš razumevanja za njegovo morda z žrtvijo zvezano darilo. Srečo darovanja naj se otrok pri tebi nauči, da bo vedno dobrega srca in odprtih rok do bližnjega. Samo mati mora vsaditi otroku že v zgodnji mladosti pravi socialni čut, pravilni odnos do sočloveka, potem ne bo toliko žalostnih za blod v tem oziru pri doraščajoči mladini.

#### *Kako je treba umivati lase.*

V življenju se obrača na to veliko premalo pozornosti. Skoro vsaka žena ima svoj način umivanja glave, vendar bi se morala prepričati, če je njena metoda tudi zares primerna za njene lase. Ako se umivajo lasje z različnimi mili in sodo, postanejo trdi in krhki ter se dajo težko počesati. V zadnjem času se je pokazalo, da so za umivanje las najbolj primerna že večkrat preizkušena sredstva, ki ne vsebujejo alkalija. Uporabljajte zato za umivanje las samo tiste šamponce, ki ne vsebujejo alkalija (n. pr. Elida).

#### *Božični jedilnik.*

Špinačne pofeze na goveji juhi.

Zvita goveja pečenka, sirove paštetke.

Potice, kava.

Testeni polžki na kurji juhi.

Pečena kokoš, ocvrt krompir, mešana solata.

Kompot iz kozarcev.

Božična torta.

*Špinačne pofeze.* Dve oribani, na pol cm debele rezine zrezani žemlji pomoči v stepeno jajce, ki si mu primešala nekoliko mleka in ocvri hitro v vroči masti. Medtem seseklaj pest kuhane špinače, jo zmešaj s soljo, poprom in jajcem, ki ti je ostal od žemelj, da dobiš precej gosto zmes. Če treba, dodaj še nakaj drobtin. Namaži s to špinačo ocvrte žemlje, povaljaj jih v moki, jajcu in drobtinah in še enkrat ocvri. V juho jih daj šele tik, preden neseš na mizo.

*Zvita goveja pečenka.*  $\frac{3}{4}$  kg govejega mesa od križa ali pljučne pečenke prereži, da dobiš prst debel zrezek. Potem ga potolci, posoli in popopraj in pusti razvitoga. Seseklaj 5 dkg prekajene slanine, pol čebule, 2 kislj kumarci, 4 kapere, 2 sardeli ali toliko sardelne paste, lupine  $\frac{1}{4}$  limone, šopek peteršilja, vršiček timeza in ščepec majarona. To enakomerno razdeli čez meso, zviij, poveži z vrvico in položi v kozico na koleščke narezano juhino zelenjavo, korenje, peteršilj, čebulo, por, zeleno in 10 dkg slanine. Prilij še 2 žlici kisa in  $\frac{1}{4}$  l vode in postavi v pečico, da se meso zmehča, in voda shlapi. Potem potresi žlico moke in malo prepraži. Zalij z  $\frac{1}{8}$  l kisle smetane, dodaj žlico gorčice in ko to dobro prevre, še potrebno vodo, da dobiš lepo omako. Zreži meso na lepe rezine in polij s prepasirano omako.

*Sirove paštetke.* Naredi testo iz 10 dkg presnega masla, 10 dkg dobro odtčenega sira in 10 dkg moke. Ko nekaj časa počiva, razvaljaj za prst debelo in zreži s krapovim modelčkom koleščke. Polovico jih izdolbi z manjšim modelčkom, pomaži z jajcem, položi enega votlega na celega in speci zlatorumeno. Speci tudi majhne koleščke, ki si jih izdolbla. Nadevaj paštetke s kako fino zelenjavo, grahom, karfjolo, malim ohrovtom, praženimi gobami ali s kako mesno sekanico in pokrij z malimi pokrovčki. Daj poleg praženega mesa z omako na mizo.

*Božična torta.* Naredi krhko testo iz 25 dkg moke, 15 dkg presnega masla, 8 dkg sladkorja, 1 jajca, nožve konice soli, žlice limonovega soka in nekaj lupine. Ko je počivalo pol ure, ga razvaljaj in obloži tortni model ali primerno kozico z njim, da bo še dva prsta visoko obložen rob. Zri-



baj 8 dkg medenega kolača ali štruklja, ki ga sedaj dobiš povsod ali ga spečeš sama, dobro je vsako rahlo medeno pecivo, 8 dkg orehov ali mandeljnov in namoči vse s 5 žlicami smetane. Vmešaj 5 rumenjakov z 8 dkg sladkorja, dodaj namočen medenjaki, žličico cimeta in kakava, 5 dkg zrezanega arancinija in trd sneg 5 beljakov. Napolni s tem torto, potresi ob robu z olupljenimi. na listke zrezanimi mandeljni ali orehi in peci  $\frac{3}{4}$  ure.

*Pomarančni punč.* Obribaj 10 koščkov sladkorja ob dveh pomarančah in 5 koščkov ob 1 limoni. Stisni na ta sladkor sok 6 pomaranč in dveh limon. Potem kuhaj  $\frac{1}{2}$  kg sladkorja politega s pol litra vode, dodaj kavno žličko finega čaja in pusti na robu štedilnika še 10 minut. Nato precedi in zmešaj s  $\frac{3}{4}$  l ruma in prej pripravljenim sadnim sokom. Precedi skozi cunjo in rabi kot esenco, da samo po žličkah prilivaš v vrelo vodo, ki jo lahko greješ tudi na mizi v samovarju.

#### *Božično pecivo.*

Zavri 25 dkg medu, primešaj 12 dkg sladkorja, 8 dkg presnega masla, 8 dkg zmletih mandeljnov ali orehov, žličko cimeta in ščep klinčkov. Potem zmešaj  $\frac{1}{2}$  kg moke z  $\frac{1}{2}$  dkg jedilne sode in celim pecilnim praškom in jo dodaj poleg dveh jajc nekoliko ohlajenemu medu. Testo samo hitro pogneti, daj med dva z moko potresena krožnika in pusti 24 ur. Potem dobro pregneti, zvaljaj za pol cm debelo in zreži kroge, štirikotnike ali srčke. Pomaži jih z jajcem, obloži s polovicami orehov ali mandeljnov in peci v dobro segreti pečici.

*Rusko pecivo.* Stopi žlico sladkorja, da postane temnorjav in se že malo kadi,

potem ga zalij s 3 žlicami vode, pusti prevreti in postavi na hladno. Presej na polo papirja 22 dkg sladkorja z zavojčkom vanilijevega sladkorja, na drugo polo pa 22 dkg sipke moke. Zdaj stepaj v dobro zbrisanem kotličku 4 beljake v sneg, dodaj že dobro stepenim žlico sladkorja in še stepaj, dodaj še eno žlico in še stepaj. Potem odloži metlico in z žlico zamešaj najprej ostali sladkor, nato prav na rahlo moko in 1—2 žlici rujavega sladkorja, ki si ga prej skuhalo. Zmes naj bo mehka, svetla, pa ne preveč tekoča, da se ne razleze. Zdaj brizgaj skozi za grah veliko odprtino z brizgalno ali vrečico na namazano in z moko potreseno pločevino majhne kroge, ničle, črke in številke. Potem postavi na toplo, da se toliko posuši, da se napravi na vrhu tanka kožica. Speci v dobro segreti pečici. Pecivo se nekoliko dvigne, vendar ne sme razpokati. Če hočeš, nekaj kosov lahko pomočiš v stolpljeno čokolado.

#### *Potice.*

*Orehova potica.* Če delaš kvašeno testo, si vse dodatke pripravi in postavi na toplo. Delaj v toplem zaprtem prostoru in ne pusti odpirati vrat. Moj mož trdi, da je pri hiši potres, 'če naša mama peče potice'. Malo je že res, a ne gre drugače, če nočemo, da se nam vsa peka ponesreči. Naše babice so peklo za božič in veliko noč vedno ponoči, poleg so pa dremale in molile, kakor je pač nanese. Torej vse pogreti: moko, mleko, maslo, jajca položi v toplo vodo itd. Moko vedno presej. Kvas zdrobi in zmešaj prav gladko z žličko sladkorja in nekoliko mleka in moke. Tako pripravljene kvas vlij v moko, v katero si prej napravila luknjo, potem ga povrhu pokrij z

---

PRIDOBIVAJTE NOVIH NAROČNIC !

OPOZARJAMO NA DANAŠNJI REKLAMNI LIST IN LEPE NAGRADE, KI SI JIH LAHKO PRIDOBI VSAKA NAROČNICA.

NA DELO ZA NAŠO VIGRED !

---

moko. Postavi na toplo, pokrij s cunjjo in pusti, da vzhaja. Potem pripravi maslo, sladkor, jajca, mleko in dišave. Za boljše testo maslo vmešamo z rumenjaki, sladkorjem in drugimi dodatki. Za navadno pa zadostuje, da vse te dodatke vžvrkljamo v mleko. To mešanico potem vlijemo v moko, ko je moka, s katero smo prikrili kvas, pokazala razpoke, in dobro stepamo, dokler se ne delajo mehurčki in se testo lepo loči od žlice in posode. Potem ga daj za pol ure shajati. Dobro je, če ga pri tem pomažeš s stopljenim presnim maslom, ker potem ne napravi skorje. Testo je dovolj vzhajano, če se luknja, ki jo napraviš s prstom, ne zravnava. Ko pecivo oblikuješ, naj še enkrat vzhaja 15—20 minut. Če smo valjali na mrazu, traja drugo vzhajanje seveda nekoliko več.

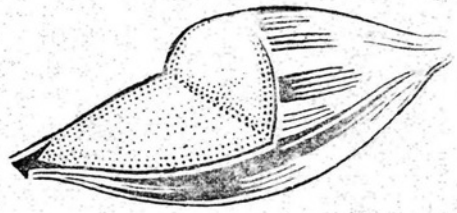
Po teh navodilih naredi kvašeno testo iz  $\frac{1}{2}$  kg moke, 3 dkg presnega masla, pičle  $\frac{1}{4}$  l mleka, 12 dkg sladkorja, 12—16 dkg presnega masla, 1 gr soli in 4 rumenjakov. Ko si testo dobro stepala, ga še pogneti. Ko je vzšlo, ga razvaljaj, pomaži s stopljenim presnim maslom in nadevom iz  $\frac{1}{2}$  kg orehov,  $\frac{1}{4}$  kg sladkorja, 10 dkg rozin, lupine pol limone, žličke cimeta in snega 4 beljakov. Potico skrbno zavij, na koncih nekoliko poreži, daj v model in pusti, da drugič vzhaja. Peče naj se dobro uro. Pazi, da se prezgodaj ne zarumeni, ker ima potem rada luknje: »Zajec je skozi skakal!« so včasih rekli.

*Makov nadev za potico.* Kuhaj v  $\frac{1}{4}$  l mleka 30 dkg zmletega maka in 2 žlici pšeničnega zdroba, da se zgosti. Potem primešaj  $\frac{1}{4}$  dkg sladkorja, 2 jajci, 2 žlici smetane in lupino pol limone. Tudi makovo potico pomaži najprej s stopljenim presnim maslom, potem šele z nadevom.

*Kvašen rozinov kruh.* V nekaterih krajih je o božiču v navadi rozinov in mandeljev kruh. Testo mora biti zelo gosto in je treba dobro gneti stepsti se ne da. Je pa zelo okusen in ostane dolgo svež. Naredimo ga iz  $\frac{1}{2}$  kg moke,  $\frac{1}{8}$  mleka, 6 dkg kvasu, 20 dkg presnega masla, 6 dkg sladkorja, soli, limonove lupine, vanilijevega sladkorja, 20 dkg rozin, 12 vinskih jagodic, 8 dkg arancinija, citronata ali sadnega sira, dve žlici ruma in po potrebi še kake žlice mle-

ka. Postavi kvas, zdrobi presno maslo med moko in primešaj še ostale dodatke. Dobro gneti, tudi če gre v začetku zelo težko, ko se maslo od rok ogreje, se že lažje gnete. Testo naj prvič vzhaja celo uro, potem ga pregneti in oblikuj štruco, ki jo daš drugič shajati na pločevini ali pa jo daj v podolgovat model, kot se rabi za škofovski ali kraljevski kruh. Peci  $\frac{3}{4}$ —1 uro. Pečeni kruh pomaži s presnim maslom in potresi s sladkorjem, to ponovi še dva do trikrat, da je kakor oblit z ledom. Nareži šele drugi dan.

*Sadni kruh.*  $\frac{1}{2}$  kg suhih češpelj samo kratko prevri, odcedi, oplakni še z mrzlo vodo, odstrani peške in zreži na rezance. Če so češplje zelo sočne, jih ni treba kuhati ter lahko kar surove zrežeš.  $\frac{1}{2}$  kg suhih hrušk pristavi z mrzlo vodo, še bolje je, če jih par ur prej namakaš — in skuhaj polmehko. Tudi te oplakni z mrzlo vodo in zreži. Pri tem odstrani peclje, muho in pestišče. Prav tako zreži še 20 dkg datljev in 20 dkg suhih fig, 15 dkg rozin zberi, operi in zmešaj z malo moke. 10 dkg orehov in 4 dkg olupljenih mandeljnov zreži na listke. 4 dkg citronata in 4 dkg arancinija zreži na majhne kocke. Vse skupaj stresi v dobro položeno skledo, odišavi z žličico cimeta, ščepom stolčenih klinčkov in zmletega ingverja, dodaj žlico medu in 2 žlici ruma, dobro premešaj, stisni vkup in pusti čez noč. Drugi dan naredi kvašeno testo iz 2 dkg kvasu,  $\frac{1}{2}$  kg moke, 8 dkg sladkorja, 2 rumenjakov in toliko mlačnega mleka, da dobiš prav mehko testo. Peti del tega testa zmešaj med nadev. V ostalo pa pri-gneti 8 dkg presnega masla in še moke, da bo krepko in prožno testo, in daj vzhajati. Medtem oblikuj nadev v prst debele, kot igralne karte velike plošče. Zdaj zvaljaj testo, ga zreži na toliko tako velikih četrkotnikov, da boš mogla zaviti vse plošče. Testo pomaži z jajcem, predno položiš nanj nadev, ki ga potem skrbno zavij in z gladko stranjo na vrhu položi na pekačo, pomaži po vrhu in ob straneh z rumenjacom in okraši z olupljenimi mandeljni. Postavi dve uri na hladen, zračen prostor in peci potem v dobro segreti pečici vsaj 1 uro. Če se kruh prej pobarva, ga pokrij s papirjem ali pa podstavi še eno pekačo, če je spodaj vročina premočna.



Med žganim ječmenom in sladno kavo je bistven razloček. Jedro navadno žganega ječmena (zgornja slika) ni izpremenjeno v slad, ampak je samo malo ožgana moka. Jedro Kneippove sladne kave je izpremenjeno v karameliziran sladni sladkor, ki hrani in krepi živce. Zato zahtevajte vselej Kneippovo!



# Kneippova

samo  
v takih-le zavitkih!





# Elektrika

za gospodinjstvo je  
cenejša!

Opremite kuhinjo z  
električnimi  
aparati!

Električni štedilnik  
Električni hladilnik  
Električni  
ogrevalnik za vodo

je potreben vsaki novodobni kuhinji

## Ljubljanska

## mestna elektrarna

Vam nudi za gospo-  
dinjstvo nizke cene:

pri porabi 20 kWh mesečno po din 1.50 za kWh

pri porabi 100 kWh mesečno po din 1.30 za kWh in pavšal  
za nočni tok od 22. do 6. ure poljubno, po 60 para za kWh

Za celodnevno izbrano kuho zajtrka, obeda, ju-  
žine in večerje, vključno pripravo tople vode za  
kuh. svrhe znaša poraba elektrike:

Pri druž.	Mesečna poraba:
2 oseb	60 kWh
3 oseb	75 kWh
4 oseb	90 kWh
5 oseb	105 kWh

Mesečni stroški:

din 90.—	in trošarino	din 6.—
din 112.50	„	din 7.50
din 117.—	„	din 9.—
din 136.50	„	din 10.50

ZAHTEVAJTE ŠTEVEC ZA ZNIŽANO GOSPODINJSKO  
TARIFO! - NAJEMNINA ZA ŠTEVEC JE PRI PORABI  
NAD 20 kWh LE 4 DINARJE NA MESEC.





dališče zanima, mu bo branje »Ljudskega odra« nele v korist, ampak tudi v užitek. Zato ga toplo priporočamo. — Naroča se pri »Založbi ljudskih iger«, Ljubljana, Zarnikova ul. 16, ki na zahtevo pošlje obširni prospekt.

*Misijonski koledar 1938.* Ta priljubljeni koledar je izšel letos že devetnajstič. Izdalo ga je Misijonišče v Grobljah. Obsega 128 strani. Cena mu je Din 10.—. Letošnji koledar opisuje tiste kraje našega misijonstva, ki jih najmanj poznamo. V Koledarju beremo o misijonskem delovanju po tihomorskih otokih in v Avstraliji in na novi Zelandiji in vseh tistih malih otokih, o katerih smo mislili, da še niso niti raziskani. Zelo zanimivi so popisi življenja in navad tamkajšnjih domačinov. Med temi popisi je tudi še pripovedna snov, ki krajevne popise spopolnjuje in ilustrira. Kar bo Vigrednice posebno zanimalo, je daljši spis o življenju tamkajšnjih misijonark. — Kakor vsako leto, tako tudi letos prav toplo priporočamo nakup tega koledarja. Poleg Mohorjevega koledarja bi moral biti Misijonski koledar

v vsaki hiši. Saj ga pa tudi nizka cena sama zelo priporoča.

*Naš potočni rak.* Spisal A. Šulgaj. Izdala zveza ribarskih društev Dravske banovine. Knjižica obsega 88 strani in stane Din 20.—. Dobiva se po vseh knjigarnah. — Kar čudno se človeku zazdi, ko vzame knjižico v roko, saj o raku prav za prav tako malo vemo. In vendar je že življenje teh živali zelo zanimivo, če tudi še ne mislimo nanje kot izredno iskano delikateso. In tudi o tem govori knjižica in ima celo lepo vrsto zapiskov za pripravo rakov. Zato bo tudi naše Vigrednice prav gotovo zanimala in si jo bo marsikatera nabavila, kar jim priporočamo.

*Kuhaj varčno in dobro!* Dobi se pri upravi Vigredi za Din 3.—, kar se pošlje tudi lahko v znamkah. — Kmalu izide druga knjižica te izdaje »Nasveti gospodinji«, ki jo že sedaj priporočamo.

*Predavanje socialnega tečaja za žene in dekleta* se dobe v upravi Vigredi za Din 10.—. Ženski odseki in dekliški krožki naj si jih vsi nabavijo, preden zaloga poide!

**R**asna, poceni in praktična Miklavževa in božična darila si najlažje izberete v ogromni izbiri v naših dveh trgovinah

**F. I. Goričar - Sv. Petra cesta 29 in 30**

Osako nedeljo do Božiča razstava v naši trgovini sv. Petra c. 30

Oglejte si nizke cene

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le

**Vzajemna zavarovalnica** ← LJUBLJANA  
Miklošičeva 19 ↓

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši domači slovenski zavarovalnici.





**Izkušena gospodinja:**

Mil sem poskusila dosti  
Vendar do spoznanja sem  
prišla,  
Da najboljše vse lastnosti  
Zlatorog terpentin ima.

